

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

RAPORTTEJA 24

Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikkahankkeen esiselvitys

KATI NÄRHI

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Raportteja 24

Käyntiosoite

Matarankatu 4, 1. kerros, Jyväskylä

Postiosoite

PL 35 (ToA), 40014 Jyväskylän yliopisto

www.koskeverkko.fi

ISBN 978-952-5477-27-6

ISSN 1459-4757 (painettu)

ISSN 1459-579X (verkkojulkaisu)

Painopaikka

Tekevä, Jyväskylä 2010

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Kati Närhi
Raportin nimi	Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikkahankkeen esiselvitys
Kustantaja	Koske
Painopaikka	Tekevä
Vuosi	2010
Sivumäärä	39 + 2 liitettä
Sarjanro	24

Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikkahankkeen esiselvityksen tavoitteena oli tuottaa kartoitus olemassa olevasta opetusklinikkatoiminnasta, selvitys oppimisklinikan tarpeesta yhdessä oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa, esitys oppimisklinikkatoiminnan sijoituspaikasta, taloudesta ja hallinnosta sekä suunnitelma oppimisklinikkatoiminnan toteutuksen mallista. Esiselvitys toteutettiin perehtymällä Suomessa käynnissä tai suunnitteilla olevaan opetusklinikkatoimintaan erilaisen kirjallisuuden avulla, järjestämällä keskustelutilaisuuksia alueen oppilaitosten, työelämän edustajien ja muiden toimijoiden kanssa oppimisklinikkatarpeesta Keski-Suomessa sekä hyödyntämällä hankkeen ohjausryhmän sekä ns. työrukkastyöryhmän jäsenten keskusteluja ja jäsenyyksiä keskisuomalaisen oppimisklinikan tavoitteista, keinoista ja toteuttamismahdollisuuksista.

Esiselvityksen perusteella voi todeta, että Keski-Suomen maakunnassa on tarve luoda toimiva sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen malli, joka mahdollistaa asiantuntijavaihdon, työssä oppimisen, kustannustehokkaan työelämän osaamisen yhteiskehittämisen sekä tavan jolla sosiaalialan työ vahvistaa palvelujen laatua sekä vetovoimaisuutta.

Raportissa esitellään esiselvitysvaiheen prosessin tuotoksena rakentunutta Keski-Suomen oppimisklinikkamallia sekä pohditaan lyhyesti kokeiluvaiheen kahden erilaisen toimintavaihtoehdon toteuttamisen haasteita.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	SOSIAALIALAN OPETUS- JA TUTKIMUSKLINIKKATOIMINNAN TAUSTAA JA LÄHTÖKOHTIA	6
3	KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN OPPIMISKLINIKKAHANKKEEN TAUSTA JA ESISELVITYKSEN TAVOITTEET	9
	3.1 Oppimisklinikkahankkeen taustaa	9
	3.2 Oppimisklinikkahankkeen aikataulu, osapuolet ja rahoitus	12
	3.3 Esiselvityksen tavoitteet ja toteuttaminen	13
4	KARTOITUS OLEMASSA OLEVASTA SOSIAALIALAN OPETUS- JA TUTKIMUSKLINIKKATOIMINNASTA	14
	4.1 Turun yliopiston moniammatillinen klinikka	14
	4.2 Opetus- ja tutkimusyksikkö Praksis	15
	4.3 Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan malleja	16
	4.4 Muita opetus- ja tutkimusklinikkatoimintaan liittyviä hankkeita	16
	4.5 Paikallisia malleja	17
	4.6 Yhteenvetoa	18
5	SELVITYS SOSIAALIALAN OPPIMISKLINIKAN TARPEESTA JA KÄYTÄNNÖN OPETUKSEN KEHITTÄMISESTÄ KESKI-SUOMESSA	19
	5.1 Yleiset perustelut sosiaalialan oppimisklinikkatoiminnan tarpeesta	19
	5.1.1 Sosiaalialan työvoimapulan lievittäminen Keski- Suomessa	19
	5.1.2 Ammatti- ja tehtävärakenteen kehittäminen ja selkiyttäminen sosiaalialalla	20
	5.2 Paikallisten oppilaitosten nykyinen käytännön opetus	21
	5.3 Opiskelijoiden näkemyksiä käytännön opetuksesta	22
	5.4 Sosiaalialan muiden toimijoiden näkemyksiä käytännön opetuksesta ja oppimisklinikkatoiminnan kehittämisestä	23

5.4.1	Oppimisklinikkatoiminnan kehittämisen haasteet	24
5.5	Yhteenvetoa	25
6	ESITYS KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN OPPIMISKLINIKKATOIMINNAN KOKEILUVAIHEEN TOTEUTUKSEN MALLISTA	27
6.1	Sosiaalialan moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena -mallin tavoitteet, tulokset ja vaikutukset	27
6.2	Oppimisklinikan kokeiluvaiheen toimijat ja hallinnolliset kysymykset	28
6.3	Oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen sisältö	28
6.3.1	Oppimisklinikkatoiminnan asiakastyön yhteiskehittämiskokeilu	30
6.4	Oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen aikataulu	32
6.5	Oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen konkreettisia tuotoksia	35
6.6	Oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen budjetti	35
7	YHTEENVETOA	37
	LÄHTEET	38
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämä raportti on syntynyt Keski-Suomen oppimisklinikkahankkeen¹ esiselvityksen tuloksena. Keski-suomalaisen oppimisklinikkahankkeen esiselvityksen tavoitteena oli tuottaa:

1. Kartoitus olemassa olevasta opetusklinikkatoiminnasta
2. Selvitys oppimisklinikan tarpeesta yhdessä oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa
3. Esitys oppimisklinikkatoiminnan sijoituspaikasta, taloudesta ja hallinnosta sekä
4. Suunnitelma oppimisklinikkatoiminnan toteutuksen mallista

Esiselvitys on toteutettu perehtymällä Suomessa käynnissä tai suunnitteilla olevaan opetusklinikkatoimintaan erilaisen kirjallisuuden avulla, järjestämällä keskustelutilaisuuksia alueen oppilaitosten, työelämän edustajien ja muiden toimijoiden kanssa oppimisklinikkatarpeesta Keski-Suomessa sekä hyödyntämällä hankkeen ohjausryhmän sekä ns. työrukkastyöryhmän jäsenten keskusteluja ja jäsenyyksiä keski-suomalaisen oppimisklinikan tavoitteista, keinoista ja toteuttamismahdollisuuksista.

Esiselvitys jakautuu seitsemään lukuun. Toisessa luvussa käsitellään oppimisklinikkatoiminnan taustoja ja lähtökohtia. Kolmannessa luvussa tarkastellaan Keski-Suomen oppimisklinikan taustaa sekä esitellään esiselvityksen tavoitteet ja toteuttaminen. Neljännessä luvussa tuodaan esiin jo olemassa olevan opetus- ja tutkimusklinikkatoiminnan malleja Suomessa. Viides luku keskittyy purkamaan auki yleisiä perusteluja oppimisklinikkatoiminnan tarpeista. Tässä luvussa esitellään myös paikallisten oppilaitosten jo olemassa olevaa käytännön opetusta sekä opiskelijoiden palautetta niistä. Luvussa nostetaan esiin esiselvityksen aikana kerättyjä paikallisia kokemuksia oppilaitosten käytännön harjoittelun kehittämistä ja oppimisklinikkatoiminnan haasteista oppilaitosten opettajien sekä työelämän edustajien näkökulmista.

¹ Vuodesta 2007 ”Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta” -työryhmän esityksen jälkeen on valtakunnallisesti käytetty eri sosiaalialan toimijoiden välisestä opetus-, kehittämis- ja tutkimusyhteistyöstä käsitettä opetus- ja tutkimusklinikka (Sosiaalialan suunta 2007). Keski-Suomen opetuslinikkahankkeen esiselvityksen ensimmäisessä ohjausryhmän kokouksessa kesällä 2009 tuotiin esiin, että halutaan löytää opetus- ja tutkimusklinikan sijaan käsite, joka paremmin kuvaisi monialaista ja -toimijasta yhteistyötä opetus-, kehittämis- ja käytäntötutkimuksen osalta. Koettiin myös, että oppimisklinikka -käsite kuvaa paremmin toimijoiden yhteistä oppimisprosessia kuin opetuslinikka-käsite. Samalla myös klinikkasanasta haluttiin eroon, koska sen koettiin kuvaavan pikemminkin terveydenhuollon palveluihin liittyvää toimintaa. Hankkeen aikana ohjausryhmässä kehitettiin käsite moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena (katso ESR -hankehakemus, liite 1). Tässä raportissa käytetään kuitenkin jatkossa käsitettä sosiaalialan oppimisklinikka koska se on ohjausryhmän valitsema hankkeen nimi. Opetus- ja tutkimusklinikka-käsitettä käytetään silloin kun tekstissä viitatussa lähteessä on käytetty ko. käsitettä.

Kuudennessa luvussa tehdään esitys ja ehdotus Keski-Suomen oppimisklinikkatoiminnan mallista hankkeen aikana kerätyn aineiston ja toiminnan pohjalta. Seitsemännessä luvussa vedetään yhteen esiselvityksen tuloksia ja keskisuomalaisen oppimisklinikkatoiminnan tulevaisuuden haasteita.

2 SOSIAALIALAN OPETUS- JA TUTKIMUSKLINIKKATOIMINNAN TAUSTAA JA LÄHTÖKOHTIA

Suomalaisen ns. opetus- ja tutkimusklinnkatoiminnan taustalla vaikuttavat laajat sosiaalialaa koskevat koulutuspoliittiset linjaukset ja ratkaisut. 1990-luvulla tehdyt koulutusjärjestelmän muutokset sosiaalialalla, sosiaalityön yliopistokoulutuksen ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen kehittyminen ja vuonna 2005 voimaan tullut sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuksia säätelevä laki pyrkivät omalta osaltaan vahvistamaan sosiaalialan ammatillisuutta ja osaamista (Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta 2007, 33).

Sosiaalialan ja -huollon tutkimuksella on pitkä perinne Suomessa, mutta vasta 1990-luvulta alkaen sosiaalityöhön kohdistuva tutkimus on vahvistunut. Sosiaalialan tutkimusta tehdään paitsi sosiaalityön yliopistoyksiköissä niin myös muilla tieteenaloilla, tutkimuslaitoksissa, ammattikorkeakouluissa, ja järjestöissä. Sosiaalialan palvelujen kasvava tarve, työvoiman niukkuus, työkäytäntöjen uudistamisen tarve sekä alan yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys edellyttävät, että alan käytännöt perustuvat luotettavaan tietoon ja tutkimuspohjaiseen arviointiin. Sen vuoksi ala tarvitsee vahvaa tutkimusta ja uudistuvaa tiedonmuodostusta. (Mt, 65.) Sosiaalialan osaamiskeskukset, kunnat ja järjestöt ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita tutkimuksessa. Ns. kenttäsuhte toimii tutkimusaiheiden kehittäjänä, toteutusympäristönä ja arvioijana. Vuonna 2007 sosiaalialan korkeakoulutuksen suuntaa selvittänyt työryhmä näkikin tärkeänä, että sosiaalityön tutkimusta tehdään välittömässä suhteessa sosiaalialan kenttään ja esitti, että tätä suhdetta on entisestään vahvistettava, koordinoitava ja resursoitava. (Mt., 66.)

Sosiaalialan oppimisklinikkahankkeen lähtökohdat paikantuvatkin valtakunnalliseen selvitykseen vuodelta 2007 (Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta 2007). Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta -selvityksen koonnut työryhmä esittää eräänä keskeisenä tavoitteena sosiaalialan korkeakoulutuksen sisällölliseksi kehittämiseksi ns. opetus- ja tutkimusklinnkoiden perustamista. Esityksen perusteena on näkemys siitä, että alan koulutus tarvitsee kiinteän yhteyden työelämään. Esitystä tukevat myös hyvät kokemukset jo toiminnassa olevista opetusklinnkoista ja -instituuteista.

Jo aikaisemmin korkeakoulujen arviointineuvoston vuonna 2003–2004 toteuttamassa sosiaalialan ja sosiaalityön koulutusten arvioinnissa (Murto ym. 2004) erilaiset opetusklinnkamallit nähtiin koulutuksen hyvinä käytäntöinä, joiden avulla on mahdollista lisätä yliopistojen ja työelämän välistä vuorovaikutusta (Tuohino 2008, 15–16). Myös vuonna 2007 laaditussa seuranta-arvioinnissa klinnkaopetusta suositeltiin edelleen laajennettavaksi. Työelämän kanssa yhteistyössä toteutettavaa klinnkaopetusta pidettiin hyödylliseksi

nä välineenä sosiaalityön menetelmäopetuksessa ja sosiaalityöntekijän ammatti-identiteetin muotoutumisessa. (Aaltonen ym. 2008; Tuohino 2008, 16.)

Kuten jo edellä on mainittu, Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta -työryhmä esitti vuonna 2007 perustettavaksi opetus- ja tutkimusklinikan jokaisen yliopiston ja sen lähiammattikorkeakoulujen yhteyteen. Työryhmän mukaan (2007, 44) opetus- ja tutkimusklonikoiden tehtävänä on toimiminen alan vahvan osaamisen, kehittämisen ja innovaatioiden keskuksina, joissa tapahtuu merkittävä osa sosiaalityön ja soveltuvien osien sosionomien (amk) koulutukseen kuuluvasta käytännön opetuksesta ja harjoittelusta. Niiden nähtiin voivan toimia moniammatillisina yksikköinä ja muun muassa sosiaaliohjaajien ja -työntekijöiden yhteistyön opiskelu- ja kehittämiskenttinä. Klinikoissa on mahdollista tehdä sosiaalityötä ja sen menetelmiä koskevaa tieteellistä perustutkimusta sekä toteuttaa työn menetelmien uudistamiseen ja arviointiin kohdistuvaa tutkimus- ja kehitystyötä samoin kuin perus- ja jatko-tutkintoihin liittyviä opinnäytetöitä. (Mt., 44.)

Oleellista klinikoissa oli työryhmän esityksen mukaan (2007, 45) se, että niissä on mahdollista tehdä sosiaalityön asiakastyötä ja muuta vaativaa asiantuntijatyötä ja että ne on organisoitu ja resursoitu niin, että kehittävä, arvioiva ja tutkiva ote on merkittävä osa työntekijöiden työnkuvaan. Klinikat mahdollistavat ennen kaikkea sosiaalityön menetelmiin kohdistuvan tutkimus- ja kehittämistyön, joka työryhmän käsityksen mukaan on omana erityisalueenaan jäänyt vähälle huomiolle tutkimuksen nykyisissä painotuksissa. Opetus- ja tutkimusklonikat toimivat työryhmän esityksen mukaan hyvinä ympäristöinä sosiaalialan ammatillis-tieteelliselle jatkokoulutukselle ja osin myös tieteelliselle jatkokoulutukselle. (Mt., 66–67.) Työryhmä esittää, että opetus- ja tutkimusklonikoiden henkilöstössä tulee olla riittävä määrä sekä vahvoja sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen ammattilaisia että tutkijoita. Opetus- ja tutkimusklonikat toimivat sosionomi- ja sosiaalityökoulutuksen yhteisinä opetus-, tutkimus- ja kehittämisareenoina. Klinikkamalli mahdollistaa myös hyvät edellytykset palvelujen käyttäjien integrointiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin (mt., 68).

Sosiaalialan ohella myös psykologian alalla on valtakunnallisesti kehitetty ja toteutettu opetus- ja tutkimusklonikkatyypistä toimintaa. Jo vuonna 1989 Psykoterapiakoulutustoimikunnan mietinnössä katsottiin tarpeellisena psykoterapiaopetuksen sisällöllinen kehittäminen psykologien koulutuksessa ja erityisesti klonikkaopetuksen kehittäminen. Valtakunnallinen psykologian laitosten yliopistoverkosto Psykonet on pyrkinyt klonikkaopetuksen lisäämiseen ja koordinoimiseen eri psykologian laitoksilla ns. klonikkatyöryhmän avulla. Psykologian laitokset ovat kehittäneet itsenäisesti klonikkatoimintaansa. Turussa on psykologian ja sosiaalityön moniammatillinen klonikka. Tampereen psykologian laitoksen klonikka, Psyke, tarjoaa lasten ja aikuisten

psykologisia ja neuropsykologisia tutkimuksia, yksilö- ja ryhmäkuntoutusta ja aikuisten psykoterapiaa sekä työnohjausta psykologeille. Jyväskylän Psykoterapian opetus- ja tutkimuskeskus tarjoaa lähinnä psykoterapiapalveluja. Lisäksi Jyväskylässä toimii Niilo Mäki instituutti ja lastentutkimuskeskus. Eri psykologian laitosten klinikoiden toiminnat eroavat toisistaan ja osassa sitä on liitetty perusopetukseen ja osassa se on enemmän erillään. (Holma 2009.)

Toinen sosiaalialan opetus- ja tutkimuskeskustoimintaa valtakunnallisesti määrittävä selvitys on vuonna 2007 sosiaali- ja terveysministeriö laatima suositus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakenteesta (Sosiaalihuollon ammatillisen ... 2007). Siinä otetaan huomioon sosiaalialan koulutuksen uudistetut rakenteet. Suositukset määrittävät eri koulutuksen saaneille eriytyneitä tehtäviä sosiaalialalla samalla, kun ne korostavat sosiaalialan ammattilaisten yhteistyön tärkeyttä. Suositusten tarkoituksena on selkiyttää sosiaalihuollon keskeisten ammattiryhmien työnjakoa ja muuttaa sosiaalialan tehtävärakennetta vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden tarpeisiin sekä hyödyntää täysimääräisesti sosiaalialan uudistuneen koulutuksen tuottamaa osaamista. (Mt.) Suositusten perustana on laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista, joka tuli voimaan 1.8.2005.

Suosituksessa eri ammattiryhmien tehtävien jaon lähtökohtana on asiakasprosessi ja palvelun vaikuttavuus. Asiakkaan saama vaikuttava palvelu voidaan varmistaa toimivalla asiakasprosessilla, joka lähtee asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista, on suunniteltu yhdessä asiakkaan ja palvelun toteuttavien ammattihenkilöiden kesken ja jonka vaikuttavuutta arvioidaan. Suosituksessa asiakasprosessi nähdään jakautuvan kuuteen vaiheeseen: 1) asian vireille tulo, 2) palvelutarpeen arviointi, 3) palvelusuunnitelman laatiminen, 4) päätösten ja toimenpiteiden toteutus, 5) vaikutusten arviointi sekä 6) asiakkuuden päättäminen. Asiakasprosessin eri vaiheissa kunkin ammattiryhmän osaamista hyödynnetään tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Asiakasprosessin ideana on ammattiryhmien yhteinen työskentely tiimityömallisesti jonka nähdään varmistavan palvelun vaikuttavuutta. (Mt.)

Tehtävärakennesuosituksissa on esitetty yleiset linjaukset eri ammattiryhmien työnjaosta kullakin tarkastellulla toimialueella (lastensuojelun, ikääntyneiden, vammaisten, aikuisten ja päiväkotien palvelut). Kuntien harkintaan jää yksityiskohtaisten ja paikallisiin olosuhteisiin soveltuvien ratkaisujen ja palvelujärjestelmän organisoinnin tekeminen. (Mt.)

Sosiaalialan opetus- ja tutkimuskeskuskamalli voidaan nähdä eräänä potentiaalisena paikkana ja areenana, jossa sosiaalialan ammatillisen henkilöstön tehtäviä ja rakenteita voidaan tarkastella, kehittää ja tutkia mm. käytäntötutkimuksen (vrt. Satka ym. 2005) keinoin.

3 KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN OPPIMISKLINIKKAHANKKEEN TAUSTA JA ESISELVITYKSEN TAVOITTEET

3.1 Oppimisklinikkahankkeen taustaa

Hankkeen taustalla on monivuotinen sosiaalialan koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän tiivis yhteistyö keskisuomalaisten sosiaalialan oppilaitosten ja mm. Jyväskylän kaupungin sekä muiden sosiaalialan toimijoiden kesken. Juuret paikantuvat 1990-luvun alkupuolelle, vuoteen 1993, jolloin Jyväskylän yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitos, Jyväskylän sosiaalialan oppilaitos, Jyväskylän kaupunki sekä Jyväskylän opetussosiaalikeskus konkretisoivat käytännön ohjauksen ja opetuksen kehittämisen. Konkreettisenä yhteistyön muotona toteutettiin sosiaalialan käytännön ohjauksen ja opetuksen koulutus räätälöidyn opetussuunnitelman mukaisesti vuosina 1997–1999. (Hakonen 2000, 7–8.) Yhteishanke paljasti, että koulutusprosessin kuluessa eri asiantuntijaryhmien vuorovaikutus syvensi käsitystä sosiaalialan yhteistyökumppaneista ja heidän tehtävistään ja rooleistaan sekä yhdessä jaetusta osaamisesta ja asiantuntijuudesta (mt., 105).

Yhteistyö eri toimijoiden kesken on jatkunut 1990-luvulta lähtien niin opetukseen kuin tutkimukseen liittyvinä yhteistyön muotoina vaihtelevasti eri toimijoiden välillä. Tutkimusyhteistyön osalta voi mainita vuosina 1993–1997 OPM:n avustaman korkeakoulujen välisen jatkokoulutusohjelman: Yhteiskuntapolitiittinen tutkimus sosiaalialan koulutuksen välineenä, jonka osapuolina toimivat Jyväskylän yhteiskuntapolitiikan laitos sekä Seinäjoen ja Jyväskylän ammattikorkeakoulut. Jatkokoulutusohjelma tuotti useita jatkokutkintoja. (Hänninen 2009.)

Paikallisen opiskelija- ja oppilaitosyhteistyön yksi hyvä esimerkki oli Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen 5 -vuotisjuhlaseminaarin yhteydessä (10.10.2007) Kosken koulutustyöryhmän organisoima Sosiaalialan identiteetti -niminen seminaari, jossa eri oppilaitosten opiskelijat miettivät alan identiteettiä. Opetusyhteistyötä on tehty 1990-luvulta asti erityisesti Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön sekä Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosionomikoulutussuuntautumisvaihtoehdon kesken.

Viimeaikaisimpana opetukseen liittyvänä yhteistyön esimerkkinä on Jyväskylän yliopiston psykologian laitoksen ja sosiaalityön oppiaineen yhteistyössä järjestämä ”monitoimijainen lapsiperheiden terapia- ja auttamistyö”-kurssi, joka toteutetaan yhteisesti psykologian ja sosiaalityön opiskelijoille. Kurssin sisältönä on mm. monitoimijaiset verkostot. Luentojen lisäksi organisoidaan ryhmätöitä joissa pohditaan mm. psykologian ja sosiaalityön asiantuntijuutta ja niiden erityisiä näkökulmia perheiden elämäntilanteisiin ja

auttamistyöhön. Tämän tyyppiset yhteiset kurssit toimivat pohjana yhteiselle oppimisklinikkatyöskentelylle.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja työelämän välinen yhteistyö liittyy Keski-Suomessa kiinteästi myös sosiaalialan osaamiskeskusten historiaan. Sosiaalialan osaamiskeskusten edeltäjiä olivat opetussosiaalikeskukset, joista ensimmäinen perustettiin vuonna 1986 Jyväskylään. Paikallinen opetussosiaalikeskustoiminta painottui pitkälti sosiaalityön tutkimuksen, koulutuksen ja käytännön sosiaalityön väliseen yhteistoimintaan. (Husso 2004, 13.) Tutkimus ja kehittämistoimintaan liittyviä yhteistyöprojekteja toteutettiin lähinnä Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän kaupungin välisenä yhteistyönä esimerkiksi sosiaalityön projektiopintojen (mm. Matthies 1993; Närhi 1997) ja sosiaalityöntekijöiden toimintatutkimuksellisten hankkeiden (mm. Närhi 1995) ja jopa kansainvälisen tutkimushankkeen (mm. Matthies ym. 2000) avulla. Tutkimuksellista sekä toiminnallista yhteistyötä tehtiin opetussosiaalikeskuksen aikana myös yliopiston ja ammattikorkeakoulun sosiaalialan opiskelijoiden kesken (mm. Kiili 2000) sekä oppilaitosten opiskelijoiden, Jyväskylän kaupungin työntekijöiden sekä asukkaiden välillä (mm. Hiekka & Luomala 2000). Vuonna 1995 Stakes myönsi Jyväskylän opetussosiaalikeskukselle tutkimus- ja kehittämispalkinnon. Sosiaalialan osaamiskeskuksia edeltänyttä opetussosiaalikeskustoimintaa voidaan pitää yhtenä esimerkkinä sosiaalialan tutkimuksen ja käytännön yhteistyöstä. (Husso 2004, 13–14.)

Ensimmäisen yhteisen käytännön opetushankkeen (vrt. Hakonen 2000) jälkeen noin kymmenen vuotta myöhemmin Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa ”Käytännön harjoittelun kehittäminen lastensuojelussa Keski-Suomessa” -hankkeen (2006–2008) tavoitteena oli kehittää moniammatillisuuteen ja yhteisölliseen oppimisprosessiin perustuvaa lastensuojelutyön käytännön harjoittelun mallia, luoda seudullisia yhteistyöverkostoja harjoittelukäytäntöjen kehittämisen tueksi ja kehittää työntekijöiden ohjaamisvalmiuksia vahvistavaa koulutusmallia. (Hietamäki & Lahtinen 2008, 3). Hankkeessa luotiin käytännön opetuksen www-sivusto sekä työssäoppimismalli (Traineri), jonka tarkoituksena oli lisätä harjoittelun suunnitelmallisuutta ja tarkoituksenmukaista kohdentumista. (Mt. 13.)

Hietamäen ja Lahtisen (2004, 14) mukaan keskeistä ideassa on koulutusyksiköiden ja työssäoppimispaikkojen tiiviimpi yhteistyö työssäoppimisjaksojen suhteen. Hankkeen johtopäätöksissä korostettiin sitä, että työssäoppimiskäytäntöjen kehittäminen tulee nähdä oppilaitosten, työelämän, opiskelijoiden ja muiden toimijoiden yhteisenä tehtävänä. Hankkeen perusteella todettiin, että opiskelijoiden onnistuneet kokemukset työssäoppimisjaksoilta vaikuttavat sosiaalialan vetovoimaisuuteen ja työssä pysymiseen, mikä vuoksi erilaisten innovatiivisten työssäoppimismallien kokeilua ja kehittämistä on tarpeen jatkaa. (Mt., 15–16.)

Marita Husson vuonna 2004 tekemässä esiselvityksessä Sosiaalialan soveltavan tutkimuksen tarve Keski-Suomessa, jonka tavoitteena oli 1) Keski-Suomen alueen sosiaalialan soveltavan tutkimuksen tarpeen selvittäminen, 2) Keski-Suomen alueen sosiaalialan tutkimuksen ja käytännön yhteistyön vahvuuksien miettiminen ja 3) verkoston luominen ja idean ja paikan löytäminen tutkimustoiminnalle, nostettiin esiin paikallisen pitkäaikaisen monitoimijaisen sosiaalialan yhteistyön olemassaolo ja sen edelleen kehittäminen mm. soveltavan tutkimustoiminnan osalta. Selvityksessä jäsennettiin eri toimijoiden ja yhteistyöryhmien paikkaa sosiaalialan soveltavan tutkimuksen suhteen. Husson selvityksessä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen roolina nähtiin 1) monitieteisen/moniammatillisen tutkimuksen edistäminen, 2) tutkimusyhteistyön synnyttäminen erityisesti sosiaalialan soveltavan tutkimuksen alueella, 3) tieto- ja asiantuntijapankkien sekä koulutuskalenterien ylläpito, 4) yhteisen kehittämis- ja keskustelufoorumin tarjoaminen käytännön toimijoille, tutkijoille ja koulutuksen järjestäjille.

Husson (2004) rakentamasta kuviosta 1. voi havaita, että selvityksen ehdotus soveltavan tutkimuksen edelleen kehittämiseksi perustui ideaan jossa tutkimus- ja kehittämissyhteistyön keskeisenä välittäjänä toimii Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, jonka toiminnassa sosiaalialan sisällölliset yhteistyöryhmät tuottavat tutkimus- ja kehittämissideoita ns. tutkimusyhteistyöryhmälle, joka koostuu yliopiston, ammattikorkeakoulun, kuntien sosiaalijohdon ja muiden yhteistyötahojen edustajista. Tämän foorumin avulla toteutetaan sosiaalialan soveltavaa tutkimusta paikallisista tarpeista käsin.

Kuvio 1. Sosiaalialan soveltavan tutkimuksen kehittäminen (Husso 2004)

Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikan toimintaidea voisi kenties osaltaan vastata myös vuonna 2004 tehtyyn esitykseen monitoimijaisesta yhteistyöstä sosiaalialan opetus, kehittämis- ja tutkimustoiminnan osalta. Samalla se voisi olla kehittämässä ja viemässä eteenpäin keskisuomalaista monivuotista opetus-, kehittämis- ja tutkimusyhteistyötä sekä jo olemassa olevia käytännön opetuksen malleja.

3.2 Oppimisklinikkahankkeen aikataulu, osapuolet ja rahoitus

Keski-Suomen oppimisklinikkatoimintaa on suunniteltu toteutettavaksi kolmen vaiheen kautta, jotka ovat:

1. esiselvitys- ja suunnitteluvaihe (2009),
2. kokeiluvaihe (2010 - 2013) ja
3. pysyvän toiminnan vaihe (2013 eteenpäin).

Oppimisklinikkahankkeen esiselvitys(vaihe) perustuu Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen, Jyväskylän kaupungin, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston väliseen yhteistyöhön ja sopimukseen. Esiselvitysvaiheen rahoitukseen ovat osallistuneet Keski-Suomen liiton ohella osarahoituksella Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikkö, Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikkö sekä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Esiselvitys on toteutettu elokuun 2009 ja tammikuun 2010 välisenä aikana.

Oppimisklinikkahanketta varten perustettiin keväällä 2009 ohjausryhmä, joka koostuu edellä mainituista tahoista. Esiselvitystä varten palkattiin määräaikainen suunnittelija, jonka tehtäviksi määriteltiin esiselvityksen laatiminen ja kokeiluvaiheen rahoituksen hakeminen. Hankkeen toiminnan konkretisoimista varten perustettiin myös ns. työrukkasryhmä, jossa paikalla ovat olleet edustettuina edellä mainittujen toimijoiden sekä käytännön työelämän edustajat: sosiaalityöntekijöitä ja psykologi. Molemmat ryhmät ovat koontuneet toistuvasti. Esiselvitysvaiheessa on hyödynnetty osapuolten erilaista asiantuntemusta sekä edellä kuvattuihin pitkäaikaisiin yhteistyösuhteisiin liittyviä jo olemassa olevia yhteistyön rakenteita. Yhteisissä kokouksissa on todettu sosiaalialan käytännön työelämän ja oppilaitosten opetus- tutkimus- ja kehittämistyön yhteisen organisoimisen ja kehittämisen tarve.

Kokeiluvaiheen rahoitusta on haettu 30.10.2009 mennessä ESR-rahoituksena työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis- ja innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen -toimintalinjasta. Esiselvitykseen on liitetty syksyn 2009 aikana työstetty ESR-hakemus (katso liite 1).

Pysyvän toiminnan rahoitusta on suunniteltu haettavaksi Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun strategisesta rahoituksesta. Sen lisäksi tarkoituksena on neuvotella Jyväskylän kaupungin, muiden Keski-

Suomen kuntien sekä mahdollisten muiden rahoittajien (Sosiaali- ja terveysministeriö) osallistumisesta pysyvän toiminnan rahoittamiseen. Pysyvän toiminnan muotoihin vaikuttaa paljon myös parhaillaan auki olevat sosiaalialan palvelujen rakenteiden muutokset (mm. Paras-hanke, sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön uudistukset ym.) ja niihin liittyvät päätökset, jotka suuntaavat oppimisklinikkatoiminnan rakenteita ja paikkaa sosiaalialan opetus-, kehittämis- ja tutkimusympäristössä.

3.3 Esiselvityksen tavoitteet ja toteuttaminen

Esiselvityksen tavoitteena oli tuottaa:

1. Kartoitus olemassa olevasta opetusklinikkatoiminnasta
2. Selvitys oppimisklinikan tarpeesta yhdessä oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa
3. Esitys oppimisklinikkatoiminnan sijoituspaikasta, taloudesta ja hallinnosta sekä
4. Suunnitelma oppimisklinikkatoiminnan toteutuksen mallista

Mallin toteutuksessa nähtiin tärkeänä, että sosiaalialan eri toimijat (alueen kunnat, Koske, JY ja JAMK) yhteistyössä turvaavat sosiaalialan korkeakoulutetun työvoiman saatavuuden ja osaamisen myös käytännön työtehtävissä. Erityistä huomiota haluttiin kiinnittää myös sosiaalialan ammatti- ja tehtävä-rakenteen kehittämiseen siten, että sosionomin (amk) ja sosiaalityöntekijän työnjako olisi tarkoituksenmukaista asiakasnäkökulmasta arvioituna.

Esiselvitys on toteutettu perehtymällä Suomessa käynnissä tai suunnitteilla olevaan opetusklinikkatoimintaan erilaisen kirjallisuuden avulla, järjestämällä keskustelutilaisuuksia Jyvässeudun alueen oppilaitosten, työelämän edustajien ja muiden toimijoiden kanssa oppimisklinikkatarpeesta Keski-Suomessa sekä hyödyntämällä hankkeen ohjausryhmän ja ns. työrukkastyöryhmän jäsenten keskusteluja ja jäsenyyksiä keskisuomalaisen oppimisklinikan tavoitteista, keinoista ja toteuttamismahdollisuuksista.

4 KARTOITUS OLEMASSA OLEVASTA SOSIAALIALAN OPETUS- JA TUTKIMUSKLINIKKATOIMINNASTA

Tässä luvussa esitellään malleja jo olemassa olevasta opetusklinnkkatoiminnasta Suomessa, lähinnä Turun moniammatillisesta klinikasta sekä Helsingin Praksiksesta. Mallit liittyvät pääasiallisesti yliopistollisen käytännön opetuksen kehittämismalleihin, mutta luvussa on kuvattu myös ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan malleja lyhyesti Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta -työryhmän raportin (2007) pohjalta.

4.1 Turun yliopiston moniammatillinen klinikka

Turun moniammatillisen opetus- ja tutkimusklinikan tavoitteena on luoda aitoon asiakastyöhön perustuva oppimis- ja opetusympäristö, jossa opitaan sosiaalisen tilannearvion ja moniammatillisen tiimityön perusteet sekä asiakastyön vuorovaikutustaidot. Klinikka keskittyy lasten, nuorten, aikuisten ja perheiden tutkimukseen, neuvontaan ja kuntoutukseen. Tavoitteena on luoda konteksti, missä yliopiston opiskelijat voivat yhdessä opiskella ammatillisia taitoja. Tavoitteena on monitieteisyyden ja moniammatillisuuden hyödyntäminen, asiakastyön opettaminen ja oppiminen todellisessa asiakassuhteessa sekä antaa opiskelijalle kokemus moniammatillisessa työryhmässä työskentelystä. (Lehtonen 2009.)

Toimintaan, joka on ollut käynnissä vuodesta 1998 lähtien, osallistuu sosiaalityön, psykologian ja logopedian pääaineopiskelijoita. Opetuksesta vastaa psykologian laitoksen klinikkaprofessori ja sosiaalipolitiikan laitoksen sosiaalityön klinikkalehtori sekä laitosten opettajat ja tutkijat. Toiminnan keskeisessä roolissa on työnohjaus. Työnohjaajaopettajat ovat kokeneita asiakastyössä toimivia sosiaalityöntekijöitä ja psykologeja. Kentältä tulevat ohjaajat tuovat mukanaan käytännön työssä hankittua tietotaitoa. Asiakkaat tulevat klinikalle lähetekäytännöllä. (Mt.)

Opetus- ja tutkimusklinnikka tarjoaa Turun ja Varsinais-Suomen sosiaalitoimen ja terveydenhuollon asiakkaille tutkimuksia, joiden avulla kartoitetaan muun muassa asiakkaan psyykkistä ja sosiaalista selviytymistä sekä työkykyä. Kun asiakkaana on lapsi, selvitetään lapsen kehitykseen, koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyviä ongelmia sekä perhetilanteeseen liittyviä vaikeuksia. Asiakkaita lähettävät opetusklinnkalle muun muassa Turun kaupungin ja lähikuntien sosiaalitoimi, perheneuvolat ja koulutoimi. Opetuksen painopiste on asiakastyössä, ja siinä hyödynnetään mm. pienryhmäopetusta, teoria- ja tapausseminaareja, oppimispäiväkirjaa, opiskelija- ja asiakaspalautetta, työnohjausta ja tutkimusta. Klinnkajaksot suoritettuaan opiskelijat suorittavat niin sanotun käytännön kenttäharjoittelun laitoksen hyväksymässä sosiaalialan toimintayksikössä. Kenttäjakso toimii väylänä työelämään. (Mt.)

4.2 Opetus- ja tutkimusyksikkö Praksis

Praksis on Helsingin kaupungin sosiaaliviraston Läntisellä sosiaaliasemalla vuonna 2005 alkanut yhteistyöhanke, jossa kumppaneina ovat Helsingin kaupungin sosiaaliviraston läntinen sosiaaliasema, pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus, Heikki Waris -instituutti sekä Helsingin yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitoksen sosiaalityön opetus- ja tutkimusyksikkö. Hankkeessa tuotetaan tietoa ja osaamista sosiaalityöstä sekä asiakastyön käytännön opetuksesta. Toiminnan tavoitteina on luoda sosiaalityöntekijöille, sosiaalityön opiskelijoille ja opettajille uudenlainen yhteisen oppimisen areena, jonka toiminnassa käytännön sosiaalityö, yliopisto-opetus ja kehittämistyö nivoutuvat toisiinsa sekä toteuttaa sosiaalityön käytännön ja opetuksen yhdistämisestä nousevia kehittämis-, tutkimus- ja tiedontuotantoprosesseja. (Hinkka ym. 2009.) Praksiksen toiminnan osa-alueina ovat asiakastyö, asiakastyön taitojen opetus, opetus- ja tutkimusyksikkö-toimintaan liittyvä kehittävä ja tutkiva sosiaalityö, sosiaalityön syventävien opintojen harjoittelu sekä käytännön opettaja -koulutus ja koulutus- ja konsultaatiopalvelut. Eri osa-alueiden merkitykset hankkeen kokonaisuuden kannalta vaihtelevat. Taulukosta 1. voi nähdä miten tärkeimpinä osa-alueina näyttäytyvät asiakastyö, asiakastyön taitojen opetus sekä kehittävä ja tutkiva sosiaalityö. Opetus toteutetaan yhteistyössä yliopiston ja sosiaaliaseman kesken. Osa-alueiden painotukset vaihtelevat hankkeessa myös ajallisesti. (Mustonen 2005.)

Taulukko 1. Praksiksen toiminnan osa-alueiden painotukset (Mustonen 2005).

Opetus- ja tutkimusyksikön toiminnan osa-alueet	painotus toiminnassa
Sosiaaliaseman asiakastyö (asiakastyö uusien sosiaalityön asiakkaiden kanssa)	* * * * *
Asiakastyön taitojen opetus	* * * * *
Kehittävä ja tutkiva sosiaalityö (opetus- ja tutkimusyksikkö-toiminnan ja asiakastyön kehittäminen ja tiedontuotanto, kohteena tilannearvio-osaaminen, dokumentointi, vuorovaikutustaidot)	* * * * *
Sosiaalityön syventävien opintojen harjoittelu	* *
Koulutus- ja konsultaatiotehtävät	*
Käytännön opettaja – koulutus	*

4.3 Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan malleja

Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta raportissa (2007) on esitelty ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan malleja seuraavasti: ”Ammattikorkeakoulut ovat muodostaneet tai integroituneet laajasti osaksi alueellisia tutkimus- ja kehitystoiminnan keskittymiä, joista osa on vakiintuneita hyvinvointialan tutkimus- ja kehitystoiminnan keskuksia esimerkiksi Well Life Center, osa monia toimialoja yhdistäviä toimintayksiköjä esimerkiksi Centria, osa monia toimialoja yhdistäviä toimintamalleja esimerkiksi Innomaraton-malli ja Learning by development -malli, osa pienehköjä ja kohdennettuja tutkimus- ja kehityskokonaisuuksia esimerkiksi Optiimi ja Elixiri, osa työelämän kanssa luotuja oppimisympäristöjä ja klinikoita esimerkiksi Diakonia-ammattikorkeakoulussa, osa ammattikorkeakoulujen yhteydessä toimivia sosiaalialan osaamiskeskuksia tai sen yksiköitä, jotka mielletään juuri nimenomaiseksi keskuksiksi esimerkiksi Seinäjoen ammattikorkeakoulu tai Oulun seudun ammattikorkeakoulu, osa ohjelmapohjaisia strategioita esimerkiksi Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu ja Turun ammattikorkeakoulu sekä osa vireillä olevia kansallisia tai kansainvälisiä hankkeita.

Ammattikorkeakoulujen malleissa tyypillistä on, että niissä on yhdistetty sosiaali- ja terveydenhoitoalat hyvinvointialan tutkimus- ja kehittämismalleiksi esimerkkinä Optiimi, joka on osa Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan laitosta. Se sisältää mm. hoitotyön ja sosiaalialan palveluja, projekteja ja hankkeita ohjattuina opiskelijatöinä. Optiimissa toteutetaan opetussuunnitelmaan perustuvia ja työelämälähtöisiä hankkeita, joissa opiskelijat kohtaavat eri-ikäisiä asiakkaita. Opiskelijat osallistuvat projektien ja hankkeiden suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.” (Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta 2007, 86–88.)

4.4 Muita opetus- ja tutkimuslinikkatoimintaan liittyviä hankkeita

Vuosina 2008–2011 on meneillään valtakunnallinen ”Sosiaalityön koulutuksen työelämälähtöisyys” -hanke, jota koordinoi Lapin yliopisto. Hanke on saanut rahoitusta Manner-Suomen ESR-ohjelman valtakunnallisesta osiosta; työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-, ja innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen toimintalinjasta. Hankkeessa ovat mukana Sosnet verkostoon kuuluvat kuusi yliopistoa; Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Lappi, Tampere ja Turku sekä Kokkolan ja Porin toimintayksiköt. Hankkeen tavoitteena on sosiaalityön käytännön opetuksen mallintaminen ja vakiinnuttaminen. Mallintamisella etsitään vastaavanlaista valtakunnallista käytännön opetuksen rakennetta mm. luokanopettaja-koulutuksen tavoin. Mallintamisessa huomioidaan alueelliset ja paikalliset lähtökohdat ja tarpeet. Hanke sisältää ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välisen yhteistyön kehittämi-

sen, työelämysuhteiden tiivistämisen sekä osaamiskeskusten roolin selvittämisen käytännön opetuksen ja työelämän välittävänä rakenteina. Hankkeen tehtävä on opetuksen, tutkimuksen ja käytännön integroiminen sekä jatkuvan täydennyskoulutuksen kehittäminen käytännön opettajille / työelämäohjaajille. (Sosiaalityön koulutuksen työelämälähtöisyys (ESR) -hankkeen ohjausryhmän kokouksen pöytäkirja 2.9.2009.)

Valtakunnallinen hanke on selvittelemässä suhdettaan olemassa oleviin käytännön opetuksen pilottihankkeisiin, joita on käynnissä mm. Lapissa, Kokkolassa ja Jyväskylässä. Osa piloteista tekee tiivistä yhteistyötä valtakunnallisen Kaste -hankkeen kanssa tai osana sitä. (Mt.)

Kokkolassa on elokuusta 2009 lähtien toiminut Keski-Pohjanmaan sosiaalialan opetus- ja tutkimuskliniikka, joka on verkostomainen yhteistyöorganisaatio, ja joka toiminnallaan kehittää sosiaalialan koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä alueella, lisää sosiaalialaa koskevaa tietoisuutta ja ymmärrystä, ammatillista osaamista sekä alan arvostusta, kehittää keskipohjalaista sosiaalialaa ja sitä kautta laajemmin alueen sekä siellä asuvien ihmisten hyvinvointia. Projektitiimi koostuu Keski-Pohjanmaan Kasteen (Lastensuojelun ja perhetyön kehittäminen Keski-Pohjanmaalla) työntekijöistä (kehittäjäkoordinaattori, kehittäjä-tutkija sosiaalityöntekijät) sekä oppilaitosten käytännön opetuksesta vastaavat opettajista, joiden tehtävänä on klinikan käytännön työn koordinointi ja klinikatoiminnan osalta ohjausryhmän ja kehittäjätiimien toiminnan koordinointi. (Ahonen 2009; Lastensuojelun ja perhetyön kehittäminen Keski-Pohjanmaalla -hankkeen ohjausryhmän kokouksen diasarja 1.9.2009.)

Lapin yliopiston sosiaalityön koulutuksessa on elokuussa 2009 perustettu käytännön opetuksen kehittämispilotti, jossa suunnitellaan mm. sosiaalityön opiskelijoiden käytännön opetuksen haja-asutusmallia alueen kuntien kanssa (Kvist 2009).

4.5 Paikallisia malleja

Jyväskylän yliopiston psykologian laitoksella on toiminut vuodesta 1995 Psykoterapian opetus ja tutkimuskliniikka. Yhtenä tavoitteena tällä klinikalla on ollut tarjota perustutkintovaiheen opiskelijoille psykoterapiataitojen oppimisympäristö. Kliinikka tarjoaa maksullisia psykoterapiapalveluja ja perustutkintovaiheen opiskelijat ovat osallistuneet asiakastoimintaan ohjatusti osana omia opintojaan. Yhteistyökumppaneina klinikalla on ollut mm. Kriisikeskus Mobile ja Keski-Suomen keskussairaalan yleissairaalapsykiatria. Jyväskylän kaupunki on myös ostanut klinikan palveluja ostopalvelusopimuksella. (Holma 2009.)

4.6 Yhteenvetoa

Sosiaali- ja hyvinvointialoilla on Suomessa erilaisia opetus- ja tutkimuskliniikkamalleja, mutta niiden yhteinen nimittäjä näyttää selvityksen mukaan olevan pääasiassa vaihtoehtoisesti joko yliopisto-opiskelijoiden (mm. sosiaalityön tai psykologian oppiaineen) tai ammattikorkeakouluopiskelijoiden (mm. sosionomi (amk) tai laajemmin hyvinvointialan opiskelijoiden) käytännön opetuksen kehittäminen. Yliopiston sekä ammattikorkeakoulun opiskelijoiden yhteisiä käytännön opetuksen kehittämiseen tähtääviä opetuskliniikkamalleja ei ole raportoitu valtakunnallisesti. Keski-Suomessa tavoitteena on sellaisen moniammatillisen sosiaalialan oppimisklinikkamallin rakentaminen, jossa lähtökohtana on tiivis yhteistyö yliopiston sisällä eri oppiaineissa (mm. sosiaalityö ja psykologia) sekä ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön sosionomi-opiskelijoiden ja opettajien kesken. Lisäksi Jyväskylän kaupunki sekä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ovat aktiivisia toimijoita oppimisklinikkamallin rakentamisessa sekä lopullisessa rakenteessa (lisää mallista luku 6). Esiselvityksen perusteella voi todeta, että tämän tapaisesta laajasta korkeakoulujen eri oppiaineet, kuntatoimijan sekä osaamiskeskuksen sisältävästä yhteistyömallista ei ole olemassa tai saatavilla valtakunnallisesti dokumentoitua tietoa. Tämän vuoksi mallia voidaan pitää uudenlaisena avauksena sosiaalialan opetus-, kehittämis- ja tutkimuskentällä. Keskisuomalaisessa mallissa yhdistyy moniammatillisuus monella tavalla: Moniammatillisuus suhteessa yliopisto-opiskelijoiden (sosiaalityö ja psykologia) välillä sekä moniammatillisuus suhteessa ammattikorkeakoulun ja yliopisto-opiskelijoiden välillä. Moniammatillisuus toteutuu samalla myös työelämän edustajien kesken kun käytännön sosiaalityöntekijät, palveluohjaajat ja psykologit toimivat tiiviissä yhteistyössä. Sama moniammatillisuuden rakenne ja sen hyödyntäminen syntyy vastaavasti oppilaitosten opettajien välille. Rakenne mahdollistaa moniammatillisen ja -toimijaisen yhteiskehittämisen sosiaalialan ja psykososiaalisen työn palvelujen kehittämisen, tutkimuksen ja opettamisen näkökulmista.

5 SELVITYS SOSIAALIALAN OPPIMISKLINIKAN TARPEESTA JA KÄYTÄNNÖN OPETUKSEN KEHITTÄMISESTÄ KESKI-SUOMESSA

Tässä luvussa käydään läpi lyhyesti yleisiä perusteluja sosiaalialan oppimisklinikkatoiminnan tarpeista sekä esitellään paikallisten oppilaitosten jo olemassa olevaa käytännön opetusta sekä opiskelijoiden palautetta niistä. Luvussa nostetaan esiin myös esiselvityksen aikana kerättyjä paikallisia kokemuksia oppilaitosten käytännön harjoittelun kehittämistä ja oppimisklinikkatoiminnan haasteista oppilaitosten opettajien sekä työelämän edustajien näkökulmista.

5.1 Yleiset perustelut sosiaalialan oppimisklinikkatoiminnan tarpeesta

Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikan on nähty olevan yksi vastaus paikallisen sosiaalialan kehittämistarpeeseen. Esiselvityksellä ja varsinaisella oppimisklinikan toiminnalla haetaan ratkaisuja mm. seuraaviin sosiaalialaa määrittäviin sekä olemassa oleviin että tulevaisuuden haasteisiin, kuten sosiaalialan työvoimapulaan sekä ammatti- ja tehtävärakenteen selkeyttämiseen sosiaalialalla.

5.1.1 Sosiaalialan työvoimapulan lievittäminen Keski-Suomessa

Kuntatyönantajan (2008) selvityksessä todetaan sosiaalityöntekijöiden vajeen olevan Suomessa noin 12 % ja sosiaaliohjaajien 9,3 %. Samalla kunta-alalta eläkkeelle siirtyvien sosiaalityöntekijöiden määrä on Keski-Suomessa kohtuullisen korkea, sillä yhteensä 45,7 prosenttia vuonna 2003 kunta-alalla työskennelleistä sosiaalityöntekijöistä tulee eläköitymään vuoteen 2020 mennessä (Talvensola 2008, 11–13). Sosiaalityöntekijöiden osalta kyse on kelpoisuuslainsäädännön mukaisten pätevien työntekijöiden työvoimapulan ratkaisemisesta. Keski-Suomessa on akuuttia tarvetta erityisesti pätevistä sosiaalityöntekijöistä jo olemassa oleviin sosiaalityöntekijöiden virkoihin. Sosionomien osalta kyse on työelämän näkökulmasta sisällöllisen osaamisen (palveluohjaus) suuren tarpeen oikein kohdentamisesta ja rakentumisesta työelämän rakenteisiin. Keski-Suomessa kunnallisen sosiaalitoimiston aikuissosiaalityön osalta on nähtävissä suuri tarve sosionomien (amk) palveluohjaustyölle, mutta olemassa olevat kuntien ammatti- ja tehtävärakenteet eivät mahdollista sosionomien osaamisen ja resurssien käyttöä suhteessa mm. aikuisasiakkaiden tarpeeseen. (Närhi ym. 2009.)

Paikallisen oppimisklinikkatoiminnan avulla olisi mahdollista turvata sosiaalialan osaamista ja asiantuntemusta Keski-Suomessa. Tällöin myös keskisuomalaisen sosiaalialan ammatillisen henkilöstön ammatti- ja tehtävärakenteen on mahdollista kehittyä koulutusta ja osaamista vastaavaksi.

Sosiaalialan koulutuksessa työelämäyhteyksillä on ratkaisevan tärkeä merkitys. Alalla on suuri tarve tuottaa entistä osaavampia sosiaalialan opiskelijoita työmarkkinoille jo opiskeluvaiheessa sekä samalla kehittää työelämässä olevien sosiaalialan asiantuntijoiden valmiuksia työskennellä uusissa nykypäivän työelämän haasteissa sekä palvelu- ja oppimisrakenteissa asiakaslähtöisesti. Jos keskisuomalaisessa sosiaalialan yhteistyössä eri toimijoiden kesken ei jo opiskeluaikana kehitetä uusia työtapoja ja luoda hyviä työelämäyhteyksiä, sosiaalialan työvoima voi karata entistä useammin muualle Suomeen – lähinnä pääkaupunkiseudulle.

5.1.2 Ammatti- ja tehtävärakenteen kehittäminen ja selkiyttäminen sosiaalialalla

Sosiaalityöntekijän ja sosionomin (amk) yhteistyötä ja työnjakoa kehittämällä voidaan vastata paremmin asiakkaiden tarpeisiin sekä turvata työvoiman saantia ja pysyvyyttä. STM:n tehtävärakennesuosituksen (2007) mukaan moniammatillinen työskentely sosiaalialalla on perustuttava koulutukseen ja osaamiseen. Närhen ym. (2009) tutkimusten pohjalta mm. Keski-Suomen maakunnan sosiaalitoimistojen aikuissosiaalityön ammatti- ja tehtävärakente ei useimmissa kunnissa perustu suosituksen mukaiseen jakoon.

Oppimisklinikkatoiminta ja malli sosiaalialan opetuksen, kehittämisen, tutkimuksen ja käytännön työelämän systemaattisesta yhteistyöstä eri toimijoiden kesken on samalla myös uusi tapa oppia työssä ja kehittää omaa työtään (esim. työelämän ja opetuksen vastavuoroisuus; työelämä osaksi opetusta ja opetus osaksi käytännön työelämän kehittämistä sekä ns. jatkuvan täydennyskoulutuksen idea). Toimintamalli on opiskelijoille uusi tapa oppia sosiaalialan työtä integroitumalla sosiaalialan käytäntöihin intensiivisesti jo koulutusvaiheessa. Samalla se on käytännön työntekijöille uusi tapa kehittyä ammatissaan joka potentiaalisesti myös lisää työssä viihtyvyyttä ja pysyvyyttä sekä nostaa kunnallisen sosiaalialan ja palvelujen profiilia toisaalta laadukkaana työnantajana sekä samalla myös laadukkaiden sosiaalipalvelujen tarjoajana. (vrt. Hinkka ym. 2009.) Tämä on mahdollista toteuttaa oppimisklinikkamallissa ottamalla mukaan kehittämistyöhön käytännön työntekijöiden ja ammattiin valmistuvien opiskelijoiden lisäksi sosiaalityön ja psykososiaalisten palvelujen aitoja asiakkaita.

5.2 Paikallisten oppilaitosten nykyinen käytännön opetus

Jyväskylän yliopiston sosiaalityön oppiaineen käytännön opetus koostuu kolmesta opintojaksosta, joihin sisältyy harjoittelua julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin palveluissa (Hänninen 2009).

Käytännöt I (6 op) -opintojakso koostuu luentoseminaarista, raportista, kirjallisuudesta ja harjoittelusta. Kenttäjaksolla opiskelijat tutustuvat sosiaalityön toimipisteisiin, laitoksiin järjestöihin ja näiden kautta kohdattaviin sosiaalisiin ongelmiin. Opintojakson voi suorittaa myös tekemällä vapaaehtoisuustyötä. (Mt.)

Käytännöt II (10 op) -opintojakson tavoitteena on yhtäältä kohentaa valmiuksia toimia sosiaalityön ammatissa, erityisesti asiakastyössä, toisaalta eritellä ja käsitteellistää käytännön opetuksen kautta avautuvaa sosiaalityön todellisuutta. Jakso koostuu harjoituksista, raportista ja 40 työpäivää käsittävästä harjoittelusta sosiaalityön eri sektoreilla Jyväskylän alueella, Keski-Suomessa, muualla Suomessa tai ulkomailla. (Mt.)

Projektien hallinta ja johtaminen (8 op) -opintojakson tavoitteena on syventää projektityöskentelyn taitoja sosiaali- ja terveydenhuollossa ja alan tutkimuksen ja kehittämisen organisaatioissa. Opintojaksolla painotetaan erityisesti projektihallinnan ja johtamisen ulottuvuuksia sekä arvioinnin osuutta prosessissa. Projektiopinnot koostuvat ohjausseminaarista ja osallistumisesta käytännössä sosiaali- ja terveydenhuollon alan tutkimus- ja/tai kehittämisprojektiin. Projektiopintojen ohjausseminaarissa perehdytään projektijohtamisen perusteisiin, projektihallinnan menetelmiin sekä kansallisiin ja EU:n sosiaali- ja terveydenhuollon ohjelmiin sekä rahoitusjärjestelmiin ja projektien arviointiin liittyviin periaatteisiin ja menetelmiin. Projektiopinnot kestävät kahden lukukauden ajan ja työskentely tapahtuu pienryhmissä yhdessä sosiaalialan kehittämisorganisaatioiden kanssa. (Mt.)

Lisäksi sosiaalityön opintoihin on mahdollista sisällyttää ylimääräisinä opintoina kaksi (6 op), kolme (8 op) tai neljä (10 op) kuukautta kestävä raportoitu työharjoittelu, josta yhteiskuntatieteiden filosofian laitos maksaa harjoittelutukea. Sosiaalityöllä on yksi tuetun harjoittelun kiintiöpaikka. (Mt.)

Jyväskylän yliopiston psykologian opintoihin kuuluu pakollinen viiden kuukauden ohjattu harjoittelu ns. syventävissä opinnoissa. Jyväskylän kaupungin psykososiaalisen palvelujen yksiköissä on jo vuosien ajan ollut viidestä seitsemään psykologian opiskelijaa joka vuosi. Kokemukset ovat olleet myönteisiä molemmilla osapuolilla ja yhteistyötä jatketaan. (Holma 2009.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosionomi-koulutus sisältää sekä teoriaopintoja että käytännön opiskelua. Koulutusohjelmaan kuuluu projektimuotoista opiskelua sekä erillisiä projektiopintoja. Käytännön opetus sisältää sekä asiakastyön että johtamisen opiskelua opiskelijan valitseman suuntautumisvaihtoehdon mukaan. Varhaiskasvatuksen suuntautumisvaihtoehto

on toteuttanut tiivistä koulutuksellista ja käytännön opetuksen yhteistyötä lastensuojelun perhetyön kanssa ja sosiokulttuurisen työn suuntautumisvaihtoehto puolestaan on usean vuoden ajan tehnyt yhteistyötä aikuissosiaalityön sekä palveluohjauksen kanssa. Yhteistyössä on rakentunut vuosien varrella toimivia käytäntöjä ja pienimuotoisia projekteja ja kehittämishankkeita sekä opinnäytetöitä. Sosiokulttuurisen työn opinnoissa on perusturvan ja sosiaaliohjauksen opintoja 5 op sekä sosiaalilainsäädännön ja palveluohjauksen syventäviä opintoja 5 op. Näiden teoriaopintojen lisäksi suuntautumisvaihtoehdossa on psykososiaalista ja sosiaaliohjauksellista asiakastyön harjoittelua (2 kpl 8 op:n kokonaisuutta) sekä 7 op lähijohtamisen harjoittelua, joiden yhteyteen on mahdollista rakentaa toimivia yhteisoppimisen areenoita. (Suomi 2010.)

5.3 Opiskelijoiden näkemyksiä käytännön opetuksesta

Jyväskylän yliopiston sosiaalityön opiskelijat pitävät käytännön opetusta välttämättömänä sosiaalityön ammattiin ja työelämään tutustumisen ja ammatillisten valmiuksien kehittymisen kannalta. Osa opiskelijoista on sitä mieltä, että käytännön opetuksen osuutta tulisi lisätä, erityisesti hallinnon ja johtamisen harjoittelua. Opiskelijapalautteen perusteella käytännön opetus antaa melko hyvät perusvalmiudet kehittää osaamista työelämässä. (vrt. Murto ym. 2004, 60–62). Valtaosa opiskelijoista on tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen. Ohjauksessa on eniten puutteita isojen paikkakuntien sosiaaliasemien sosiaalityössä, mitä selittää sosiaalityöntekijöiden työpaineiden ohella ohjaajakoulutuksen riittämättömyys. Erityisesti opintojen alkuvaiheessa ongelmana käytännön opetuksessa on teorian tiedon integroiminen käytännön työhön. Opintojen loppuvaiheessa yhteyksien löytäminen on helpompaa, jolloin myös alkuvaiheen teoriakielisyys väistyy. Yhtenä ongelmana käytännön opetuksen kehittämisessä voi pitää yhtäältä sitä, että harjoittelutuen maksaminen on satunnaista ja harjoittelupaikkojen vastuulla, toisaalta sitä ettei yliopisto pysty maksamaan ohjaajille edes kohtuullista ohjauspalkkiota. (Hänninen 2009.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat ovat suorittaneet käytännön opiskelua asiakastyön osalta sosiaaliasemien palveluohjauksessa ja lastensuojelun perhetyössä sekä lähijohtamisen opintoja mm. kotihoidossa ja aikuissosiaalityössä. Kokemukset ovat pääosin myönteisiä. Sosiaalityön arkea koskeva ohjauspalaute liittyy lähinnä sosiaalityön hektisyyteen ja sosionomin ammatillisen paikan löytymisen haasteisiin. Konkreettista asiakastyötä koskeva rinnakkainen työtapa (mm. dialoginen parityöskentely) ja eri ammattilaisten yhteistyö toisi arvokasta lisätietoa siitä, miten sosiaalialan erilaista osaamista olisi mahdollista kehittää ja organisoida sosiaaliasemilla. (Suomi 2010.)

5.4 Sosiaalialan muiden toimijoiden näkemyksiä käytännön opetuksesta ja oppimisklinikkatoiminnan kehittämisestä

Esiselvityksessä kartoitettiin sosiaalialan eri toimijoiden näkemyksiä paikallisten oppilaitosten käytännön opetuksesta sekä käsityksiä sosiaalialan oppimisklinikan tarpeesta ja kehittämisen sisällöistä neljässä tilaisuudessa elosyyskuun 2009 aikana. Tarvetta ja sisältöjä kartoitettiin seuraavilta toimijoilta: Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalvelujen johtoryhmän jäsenet, johtavat sosiaalityöntekijät sekä käytännön ohjaajat, Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön sekä psykologian laitoksen edustajat, Jyväskylän ammattikorkeakoulun terveyden ja hyvinvoinnin alan opettajat sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Jyväskylän toimipisteen edustaja. Asiaa esiteltiin myös Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Koske) koordinoimassa koulutusyhteistyöryhmässä sekä Kosken hallituksen kokouksessa, jossa paikalla oli niin järjestöjen, oppilaitosten kuin kuntien edustajia.

Keskustelutilaisuuksissa kävi vahvasti ilmi, että jo olemassa olevia käytännön opetuksen malleja tulee kehittää edelleen. Työelämän edustajat esittivät, että mm. Jyväskylän yliopiston sosiaalityön ns. ”kakkosharjoittelu”, asiakastyön käytännön opetusjakso, on toiminut hyvin. Harjoitteluajan koettiin olevan tarpeeksi pitkä ja opiskelijat voivat toimia työntekijöiden sijaisina. Jatkossakin toivotaan, että käytännön opetus ei olisi pikaista pyrähtelyä toimipisteestä toiseen vaan opiskelijoilla olisi edelleen mahdollisuus keskittyä tietyn toimipisteen työhön pitempiaikaisesti. Hyviä kokemuksia kaupungin aikuissosiaalityön käytännön opetuksesta on kesältä 2009, jolloin opiskelijoiden yhteinen orientaatiovaihe oli tavallista pidempi (2 kuukautta; toukokuu–kesäkuu), jonka jälkeen alkoi reilun kuukauden pituinen sijaisuus, jossa opiskelija otti asiakkaita vastaan itsenäisesti. Pitkä orientaatiovaihe koettiin toimivana sekä opiskelijoiden että työntekijöiden näkökulmista ja opiskelijat olivat mielestään valmiimpia asiakastilanteisiin. Toivottiin, että klinikkatyöskentelyn rinnalla jatkuisi myös pitkäjaksoinen käytännön opetus eri toimipisteissä, jolloin opiskelija pystyy kiinnittymään asiakastyön ohessa myös työyhteisöön. Positiivisena asiana nähtiin opiskelijoiden mukanaan tuomat uudet työskentelymallit ja olemassa olevien käytäntöjen kyseenalaistaminen, joka voi parhaimmillaan johtaa koko työyhteisön oppimiseen. Sosionomiopiskelijoiden työelämälähtöisyys -orientaatio on käytännön työntekijöiden mukaan positiivista, koska esim. lopputyöt ja muut opintojaksot on usein mahdollista nivoa käytännön kehittämistyöhön. Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön projektiopinnot mainittiin erittäin toimivana ja hyvänä yhteistyön mallina yliopiston ja työelämän välillä. Tätä haluttiin kehittää myös jatkossa.

5.4.1 Oppimisklinikkatoiminnan kehittämisen haasteet

Oppimisklinikkatoiminnan kehittämisen haasteet osoittautuivat keskustelutilaisuuksissa hyvin moninaisiksi. Kehittämisen haasteiden nähtiin liittyvän mm. ilmassa olevien hallinnollisten rakenteiden (esim. sosiaalialan osaamiskeskusten ja ns. kehittämissyksiköiden) linjauksiin tulevaisuudessa. Nähtiin, että ylipäänsä sosiaalialan opetuksen, tutkimuksen ja kehittämisen rakenteet ovat muutoksessa hallinnollisten ja rakenteellisten ratkaisujen puuttumisen vuoksi. Nostettiin esiin, että muun muassa se miten oppimisklinikkatoiminta tulee näkymään esim. tulevassa sosiaali- ja terveydenhuollon hallintolaisessa, tulee voimakkaasti vaikuttamaan oppimisklinikkatoiminnan organisointumiseen ja mallin rakentumiseen jatkossa.

Työelämän edustajien mukaan käytännön opetuksen haasteisiin liittyy myös käytännön opetuksen ohjaamiseen vaadittava aika, ts. haasteena on työntekijä- ja aikaresurssit käytännön opetuksen laadukkaaseen toteuttamiseen. Samalla nostettiin keskusteluun se, kuinka paljon yksi sosiaalitoimisto voi ottaa opiskelijoita käytännön jaksoille. Työelämän edustajat toivoivat oppimisklinikan tuovan keskitettyä koordinointia opiskelijoiden rekrytointiin.

Keskusteluissa nähtiin myös, että paikallisen oppimisklinikkatoimintaan liittyvä kehittämistyön kokonaisuus ja tarkastellut teemat on linjattava ja suunniteltava huolellisesti, ettei kokonaisuus hajoa liian laveaksi, jolloin uhkana on että malli ei hyödytä ketään. Keskustelijatahot näkivät melko yksimielisesti, että oppimisklinikkatoiminta on aloitettava suhteellisen suppealla toimijaverkostolla ja -määrillä. Myös kokeiluvaiheen oppimis-, kehittämis- ja tutkimusnäkökulmat on rajattava tarkasti. Eräänä ehdotuksena nostettiin esiin psykososiaalisen työn opettaminen, kehittäminen ja tutkiminen yleisenä oppimisklinikkatoiminnan teemana. Erilaisten sosiaalialan menetelmien käyttäminen ja kehittäminen (mm. psykososiaalinen työ, tilanearviotyöskentely ja moniammatillinen verkostotyö ym.) voisi näin olla oppimisklinikan ydintoimintaa. Keskusteluissa todettiin, että vasta kokeiluvaiheen kokemusten ja arvioinnin avulla oppimisklinikkatoimintaa ja osallistujatahoja on mahdollista laajentaa arvioinnissa nousevien tarpeiden mukaisesti.

Eri toimijat toivat myös esiin, että kaikkien yhteistyökumppaneiden, erityisesti käytännön opettajien, sitoutuminen pitkäjänteiseen yhteistyöhön ja oppimisklinikan kokonaisuuteen nähtiin hyvin tärkeänä mutta haasteellisena kysymyksenä. Molemmat toiminnassa mukana olevat oppilaitokset kouluttavat sosiaalialan käytännön työelämän osajia. Tämän vuoksi haluttiin, että oppimisklinikkatoiminnassa tulisi pohtia tarkkaan mikä voisi olla optimaalisin tapa/tavat, jolla käytännön työelämän vahva osaaminen pystyttäisiin nivomaan oppimisklinikan toimintaan. Eräänä uutena mallina opiskelijoiden työyhteisöihin kiinnittymisen syventämiseksi ehdotettiin oppimisklinikkatoiminnan hyödyntävän sosiaalialan erilaisia oppisopimuskoulutuksia.

Keskustelutilaisuuksissa ei käyty paljonkaan keskustelua Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikan konkreettisesta mallista tai rakenteista vaan keskusteltiin oppimisklinikkaan liittyvistä asioista yleisellä tasolla. Pohdittiin mm. miten korkeakoulupedagoginen ulottuvuus voisi näkyä klinikkatoiminnassa. Voisiko esimerkiksi aikuiskasvatuksen opiskelijoita hyödyntää oppimisklinikkatoiminnan oppimisen ulottuvuuden tutkijoina ja jäsentäjinä? Joissain keskustelutilaisuuksissa oppimisklinikkatoiminta haluttiin nähdä laaja-alaisena oppimisen ympäristön ratkaisuna ja toimintamallina, jossa oppimista voisi integroida eri tahoille, kyseessä olisi siis laaja-alainen malli pikemminkin kuin spesifi sosiaalialan malli.

Vaikka toisaalta todettiin oppimisklinikan fyysisten tilojen tärkeys mm. asiakastaitojen oppimispaikkana, samalla kritisoitiin fyysiseen tilaan ripustautumista. Haluttiin, että oppimisklinikkatoiminta menisi sinne missä asiakkaatkin ovat. Toiminnan tulisi tapahtua toimivassa ympäristössä, lähellä asiakasta. Näin toiminta voisi säilyttää innovatiivisuutensa. Vaikka asiakaslähtöisyydestä ja -keskeisyydestä on puhuttu sosiaalialalla jo kauan, tuotiin kaikissa keskustelutapaamisissa esiin, että oppimisklinikkatoiminnan keskiössä tulisi olla asiakas. Toiminnan tulisi saattaa asiakas mukaan yhteiseen oppimis-, kehittämis- ja tutkimustoimintaan (esim. asiakasvertaisryhmät).

Kehittämistarpeena nostettiin esiin moniammatillisen työskentelyn syventäminen oppimisklinikkatoiminnassa. Nähtiin myös, että oppimisklinikan yhtenä tärkeänä tehtävänä voisi olla käytännön opetuksen ja käytäntötutkimuksen (esim. amk-opiskelijoiden lopputyöt, JY:n projektiopinnot, opinnäytetyöt jne.) koordinointi keskitetysti, mikä puuttuu tällä hetkellä Keski-Suomesta. Tässä tehtävässä voisi hyödyntää mm. Husson (2004) jo olemassa olevaa mallia sosiaalialan soveltavan tutkimuksen rakenteesta.

5.5 Yhteenvetoa

Kaiken kaikkiaan kaikissa järjestetyissä keskustelutapaamisissa kävi ilmi, että suunniteltua oppimisklinikkaa, vaikka mallia ei haluttukaan määritellä kovin tarkkaan, pidettiin hyvin tärkeänä ja jo kauan odotettuna yhteistyön mallina, jolle tuotiin esiin paljon erilaisia taustaorganisaatiosta riippuvia odotuksia. Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön intressit liittyivät erityisesti sosiaalityön ja sosiaalialan opetus- ja tutkimustyön kehittämiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulun odotukset olivat laajemmat sisältäen vammaispalvelun, varhaiskasvatuksen, ja laajemmin hyvinvointialan opetus- ja kehittämistyön oppimisklinikkamallissa. Työelämän edustajien intressit paikantuivat konkreettisiin odotuksiin käytännön opetuksen paremmasta ja systemaattisemmasta organisoinnista sekä opiskelijoiden toisaalta kriittisen tarkastelun ja toisaalta työelämälähtöisyyden hyödyntämisestä oman työnsä kehittämisessä. Tätä työtä nähtiin tukevan opiskelijoiden erilaiset työelämälähtöiset

opinnäytetyöt sekä mm. projektiopinnot. Taustalla oli myös odotus koulutettujen opiskelijoiden rekrytoitumisesta ja sitoutumisesta opintojen jälkeen työelämän organisaatioihin.

6 ESITYS KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN OPPIMISKLINIKKATOIMINNAN KOKEILUVAIHEEN TOTEUTUKSEN MALLISTA

Esiselvityksen perusteella voi todeta, että Keski-Suomen maakunnassa on tarve luoda toimiva sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen malli, joka mahdollistaa asiantuntijavaihdon, työssä oppimisen, kustannustehokkaan työelämän osaamisen yhteiskehittämisen sekä tavan jolla sosiaalialan työ vahvistaa palvelujen laatua sekä vetovoimaisuutta.

Esiselvityksen pohjalta sekä yhteistyössä hankkeen ohjausryhmän ja ns. työrukkastyöryhmän toimijoiden kanssa esitetään oppimisklinikan kokeiluvaiheeseen seuraavanlaista Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikamallia.

6.1 Sosiaalialan moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena -mallin tavoitteet, tulokset ja vaikutukset

Projektin tavoitteena on luoda moniammatillinen sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen areena, joka kokoaa yhteen sosiaalialan koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän toimijat. Areenan tehtävänä on toimia korkeatasoisena osaamisen, kehittämisen ja innovaatioiden työelämäympäristönä, jossa kehitetään sosiaalialan asiakastyön menetelmiä ja käytäntöjä. Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa sosiaalialan sosiaalityön ja palveluohjauksen sekä psykososiaalisten palvelujen kehittämistä.

Kokeiluvaiheen tuloksena:

1. On rakennettu uudenlainen sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareena pysyvänä maakunnallisena yhteispalveluna
2. On luotu uusia sosiaalialan asiakastyön innovaatioita (mm. moniammatillinen asiakkaan tilannearviointi ja dokumentointi, moniammatillinen verkosto- ja psykososiaalinen työ)
3. Toimijoiden yhteistyö, asiantuntijuus ja ammatillinen työnjako on suunnitelmallista ja tehokasta
4. Mallia voidaan soveltaa muissa sosiaalialan toimintaympäristöissä ja hyvinvointialalla

Projektin vaikutukset:

1. Areenan avulla tuotetaan laadukkaampia sosiaalialan palveluja ja integroidaan koulutusta osaksi työelämää
2. Varmistetaan sosiaalialan työvoiman saatavuuden turvaaminen ja osaamisen kehittyminen luomalla sosiaalialan toimijoiden yhteiskehittämisen, systemaattisen asiantuntijavaihdon ja vertaistuen malli

3. Sosiaalialan työn profiloituminen lisääntyy ja alan vetovoimaisuus kasvaa hankkeen mahdollistamien uusien sosiaalialan palveluiden kehittämis- ja tuottamistapojen avulla.

6.2 Oppimisklinikan kokeiluvaiheen toimijat ja hallinnolliset kysymykset

Oppimisklinikka perustuu kokeiluvaiheessa Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalveluiden, Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön ja psykologian laitoksen, Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen väliseen yhteistyöhön ja sopimukseen. Klinikatoimintaan voidaan ottaa jatkossa myös muitakin kumppaneita Keski-Suomesta.

Kokeiluvaiheen rahoitusta on haettu Länsi-Suomen lääninhallituksen sivistysosaston Manner-Suomen ESR-ohjelman Länsi-Suomen suuralueosion toimintalinjan 3: Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-, innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen -osiosta. ESR-hakemuksen ja mahdollisen ESR-hankkeen vuoksi on tärkeää, että hanketta hallinnoi ESR-hankkeita ennenkin hallinnoinut ja hankehallintokokemusta saanut organisaatio. Tämän vuoksi oppimisklinikan kokeiluvaihetta ehdotettiin hallinnoivaksi Jyväskylän ammattikorkeakoululle. Kokeiluvaiheen hankkeen ohjausryhmä on suunniteltu koostuvan edellisessä kappaleessa mainittujen toimijoiden lisäksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, Keski-Suomen Liiton, alan yrityksen sekä kokeiluvaiheen rahoittajan ja valvojan, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, edustuksesta.

6.3 Oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen sisältö

Kolmevuotiseen (2010–2013) kokeiluvaiheen toimintamalliin on valittu Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalveluiden sosiaaliasemat ja psykososiaaliset palvelut, painopistealueina ovat aikuissosiaalityön ja lastensuojelun palvelut sekä psykososiaaliset palvelut, joiden resurssi- ja henkilöstösuunnittelussa otetaan huomioon opetuksen, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan tarpeet. Toiminnan vakiuntuessa jatkossa on tärkeää huomioida sekä kaupunkisosiaalityön ja maaseutusosiaalityön käytännön opetuksen paikat. Jatkossa on myös mahdollista laajentaa klinikkatoimintaa esimerkiksi Jyväskylän kansalaistoiminnan keskuksen tai muun vastaavan toimijan tai organisaation suuntaan.

Kokeiluvaiheessa klinikan fyysiset tilat sijaitsevat Jyväskylän kaupungin sosiaalitoimistoissa (lastensuojelu/aikuissosiaalityö). Klinikalla työskentelevät Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalveluiden sosiaaliasemien työelämäohjaajat/käytännön opettajat, joita ovat aikuissosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityöntekijät, aikuissosiaalityön palveluohjaajat ja lastensuojelun

perhetyöntekijät sekä psykososiaalisten palvelujen psykologit. Klinikalla toimivat myös Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön ja psykologian laitoksen opiskelijoita sekä Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön sosionomiopiskelijoita sekä vastaavien oppiaineiden opetushenkilökuntaa ja tutkijoita. Myös Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Koske) on yhteistyössä mukana. Koskella on lainsäädäntöön perustuva rooli tuoda maakunnan sosiaalialan toimijaverkoston ääntä ja ideoita projektin toimintaan sekä samalla välittää hankkeen tuloksia ja hyviä käytäntöjä Keski-Suomen maakunnan sosiaalialan toimijoille. Tällöin kokeiluvaiheen kohde-ryhmä laajenee maakunnan kuntien, kolmannen sektorin ja yksityisten palveluntuottajien sosiaalialan toimijoihin. Klinikalla asiakkaita ovat sosiaalitoimistojen ja psykososiaalisten palvelujen todelliset asiakkaat (aikuisasiakkaat ja lapsiperheet).

Sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen areenan toiminnan osa-alueita ja keskeisiä toimenpiteitä ovat:

1. Areenan toimintamallin rakentaminen toimijoiden yhteistyönä
2. Sosiaalialan asiakastyön (sosiaalityö/palveluohjaus/psykososiaalinen työ, ammatti- ja tehtävä rakenne) työmenetelmien ja oppimiskäytäntöjen kehittäminen ja mallinnus
 - a) sosiaalialan organisaatioiden ja työntekijöiden oppimis- ja kehittämisverkoston kokoaminen ja mallin kehittäminen
 - b) asiakastyön yhteiskehittämiskokeilun mallinnus (sisältönä moniammatillinen tilannearviointi ja sen dokumentointi sekä moniammatillinen verkostotyö ja psykososiaalinen työ)
 - c) käytäntötutkimus ko. teemoista
 - d) yhteiskehittämisen arviointi
3. Moniammatillista työtä koskevan konsultaatiopalveluiden rakentaminen
 - a) konsultaatiopalveluja ja asiantuntijavaihtoa koskevat neuvottelut ja koulutuspäivät toimijoille
 - b) asiantuntijavaihdon ja -pankin ja vertaiskonsultaation rakentaminen
 - c) konsultaatiopalvelujen käytäntötutkimus ja arviointi
4. Toimintamallin ja palvelujen tuotteistaminen ja arviointi
 - a) palvelutuotteiden (moniammatillinen tilannearvio ja sen dokumentointi, verkostotyö, psykososiaalinen työ ja konsultaatio) tuotteistaminen
 - b) tuotteiden arviointi

c) yhteistuottajuutta sekä mallin levittämistä koskevat neuvottelut ja sopimukset

Maakunnallinen yhteys toteutetaan oppimisverkoston ja konsultaatiopalvelujen kautta. Kehittämistyössä hyödynnetään Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa toteutettujen lastensuojelun ja aikuissosiaalityön hankkeiden tuloksia (mm. Salpakoski 2009; Lahtinen ym. 2009; Närhi ym. 2009; Talvensola ym. 2008).

Keskisuomalaisen sosiaalialan moniammatillisen oppimis- ja kehittämisareenan tavoitteena on sosiaalialan yhteisen osaamisalueen sekä sosiaalityön ja sosiaalihojauksen erityisen osaamisalueen paikantaminen (ammatti- ja tehtävä rakenne). Tätä kehitetään erityisesti asiakastyön yhteiskehittämiskokeilussa. Jatkossa työstetään oppilaitosten kesken oppimisklinikan oma opetusohjelma, joka näkyy myös oppilaitosten omissa opetusohjelmissa.

6.3.1 Oppimisklinikkatoiminnan asiakastyön yhteiskehittämiskokeilu

Hinkan ym. (2009, 31) mukaan oppimisklinikkatoiminta tukee sosiaalialan työn kehittämistä mm. sosiaaliasemilla monella eri tavalla. Sosiaalityöntekijät ja sosiaalihojaukset toimivat käytännön opettajina, joka laajentaa työntekijöiden osaamista. Samalla kun työntekijät tutkivat opiskelijoiden asiakastyön taitojen oppimista löydetään teoreettisia käsitteitä ja välineitä, joilla voidaan tarkastella sosiaaliasemaa oppivana organisaationa. Tilannearviotyön tavoitteena on jaetut ja kriittisesti reflektoidut tilannearviokäytännöt. Opiskelijoiden havainnointikokemusten kautta työntekijät voivat reflektoida omia työkäytäntöjään. Asiakkaita haastatteleamalla sosiaalipalveluiden palvelut voivat potentiaalisesti kehittyä. Oppimisklinikan opetusmateriaali voi toimia uusien työntekijöiden perehdyttämisen välineenä. Kaiken kaikkiaan toiminnalla rakennetaan jaettua ymmärrystä sosiaalitoimiston sosiaalityöstä. Yhteisen ymmärryksen pohjalta on mahdollista kehittää sosiaalitoimiston asiakastyötä laajemminkin.

Keskisuomalaisen oppimisklinikkamallin asiakastyön ja asiakastaitojen opetuksen sisältö koostuu aikuisten ja lasten parissa tehtävästä sosiaalityöstä ja psykososiaalisesta työstä ja siinä keskitytään seuraaviin taitoihin:

1. Vuorovaikutustaidot, erityisesti haastattelu
2. Psykososiaalinen tilannearvio: (systemaattinen ja suunnitelmallinen työote) asiakkaan tilanteen ja palvelutarpeen kartoitus ja arviointi. Arvioinnin pohjalta tehdään tarvittaessa hoito-, palvelu- ja/tai asiakassuunnitelma.
3. Tilannearvion ja suunnitelman dokumentointi sekä asiakaskertomuksen kirjaaminen asiakastietojärjestelmään.

4. Ohjauksen vastaanottaminen (työnohjaus)
5. Moniammatillisuuden jäsentäminen käytännön tilanteiden kautta

Opetusmuotoja ovat mm.:

1. Perehtyminen käytännön opetuksen toimipaikkaan, organisaatioon, työyhteisöön ja siellä tehtävään työhön
2. Tutustumiskäynnit psykososiaalisen yksikön sekä aikuissosiaalityön ja lastensuojelutyön palveluyksiköihin ja yhteistyöverkostoon
3. Kokeneen käytännön työntekijän asiakastyön havainnointi ja erittely
4. Oma asiakastyö (psykososiaalisen työn, aikuissosiaalityön ja lastensuojelutyön tilannearvio) tiimityöskentelynä ja sen videointi
5. Moniammatillinen ryhmätyöskentely, videoidun asiakastilanteen käsitteily ja arviointi ryhmässä, johon kuuluu opiskelijoita, käytännön opettajia ja oppilaitosten opettajia
6. Henkilökohtainen oppimissuunnitelma ja oppimispäiväkirja sekä ryhmätyössä tehtävä loppuraportti.

Oppimisklinikan toimijoiden tehtäväkuvaukset ja osallistuminen

Klinikkaopetuksesta vastaavat nimetyt palveluyksikön työntekijät (käytännön opettajat) yhteistyössä oppilaitosten opettajien kanssa. Klinikkan työntekijöitä tuetaan opetustyössä ohjauksen ja koulutuksen avulla, jota antavat oppilaitokset. Toiminnan vakiinnuttua opetusklinikkaa laajennetaan opetuksesta sosiaalialan työmenetelmien ja ammatillisten käytäntöjen tutkimukseen ja kehittämiseen. Tällöin oppilaitosten opettajat voivat työskennellä pitempiä jaksoja klinikalla samoin kuin käytännön työntekijät voivat antaa opetusta oppilaitoksilla ja valmistella opinnäytetöitään.

Varsinainen asiakastyön yhteiskehittämisen klinikkatoiminta on suunniteltu aloitettavan vuoden 2010 aikana. Kyseessä on intensiivinen asiakastyön harjoittelujakso, jossa keskitytään moniammatilliseen tilannearvion tekemiseen oikeille asiakkaille sekä työn dokumentoimiseen. Seuraavassa esitellään lyhyesti intensiivisen asiakastyön oppimisen jaksoa, joka kestää ajallisesti yhteensä kahdeksan viikkoa keväällä (esim. maaliskuu-huhtikuu) sekä syksyllä (esim. syys-lokakuu), jonka aikana kukin opiskelija työskentelee klinikalla yhteensä kaksi viikkoa.

1. Opiskelijoiden valikointi tehdään toimijoiden välisenä yhteistyönä. Valintakriteerit (2-3 tärkeimmäksi havaittua kriteeriä) määritellään myöhemmin. Valitaan yhteensä 15 opiskelijaa: viisi (5) sosionomi (JAMK), 5 sosiaalityön (JY) ja 5 psykologian (JY) toisen tai kolmannen vuoden opiskelijaa.

2. Opiskelijoiden tutustuminen oppimisklinikkatoimintaan yhteisessä seminaarissa/työpajassa, jossa paikalla oppilaitosten edustajat, käytännön opettajat ja opiskelijat. Sisältää oppilaitosten yhteistä orientaatio-opetusta, jossa määritellään klinikkatyöskentelyn tavoitteita ja käsitteitä (moniammatillisuus, psykososiaalinen työ, haastattelu, tilannearvio jne.).
3. Opiskelijoiden tutustuminen psykososiaalisen työn yksikköön ja sosiaalisiin ja verkostoihin.
4. Tilannearvio-orientaatio opiskelijoille käytännön opettajien avustuksella
5. Kokeneen käytännön opettajan työn havainnointia.
6. Tilannearviotyöskentely tiimityönä (sosiaalityön, psykologian ja sosionomi-opiskelijat tiiminä), jossa tarkastellaan kaikkien ammattiryhmien omaa osaamista. Asiakastilanteissa käytännön opettaja on käytettävissä. Työskentely videoidaan.
7. Tapaamisen jälkeen keskustelu ja arviointi, jossa opiskelijat, oppilaitoksen opettaja sekä käytännön opettaja paikalla. Videon purku ja analyysi.
8. Tilannearviotyöskentelyn jälkeen pienryhmätyöskentelyä sovitusta teemasta, esim. psykososiaalinen työskentely asiakkaan kohtaamisessa. Kukin opiskelija taustoittaa teemaa omasta näkökulmastaan.
9. Oman oppimisen arviointia kirjallisesti (oppimispäiväkirja).
10. Kaikille yhteisessä loppuseminaarissa, joka ajoittuu kahdeksan viikon klinikkatyöskentelyn jälkeiseen aikaan (kevällä esim. toukokuu ja syksyllä esim. joulukuu), esitetään pienryhmätyöskentelyn tulokset ja arvioidaan niitä sekä koko klinikkakurssia kokonaisuudessaan.
11. Klinikatoiminnan yhteydessä käytännön opettajien ohjaama henkilökohtainen asiakasohjaus opiskelijalle itsenäistä asiakastyötä varten.

6.4 Oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen aikataulu

2010

Oppimis- ja kehittämisareena- mallin 1 vaihe: kokeiluvaiheen käynnistäminen ja pilotoinnin aloitus (kevät)

1. Käynnistysvaihe

a) Projektihenkilöstön rekrytointi ja projektipäällikön tehtävien määrittely
Työpaikkaohjaajien/käytännön opettajien ja oppilaitosten opettajien tehtävät ja vastuut: asiakastyön ja konsultoinnin yhteiskehittämiskokeilun sisältöjen tuottaminen, ohjaus, konsultointi ja arviointi. Projektipäälliköllä on ko-

konaisvastuu hankkeen toteuttamisesta ja etenemisestä suunnitellussa aikataulussa.

b) Projektin toimintasuunnitelman tarkentaminen ja ohjausryhmän kokoaminen

c) Yhteiskehittämisen toimintamallin rakentamisen käynnistäminen yhdessä toimijoiden kanssa

2. Asiakastyön (sosiaalityö, palveluohjaus; ammatti- ja tehtävärakenne) yhteiskehittämiskokeilun organisointi ja pilotoinnin käynnistäminen (kevät, jatkuu syksy)

a) Toimijaverkoston kokoaminen: kohdeorganisaatiot, työntekijät; kehittämistä koskeva sparraus

b) Aloituseminaari ja kohdennetut koulutukset (2 päivää) toimijoille

c) Asiakastyötä koskevan yhteiskehittämiskokeilun organisointi ja pilotoinnin käynnistäminen (moniammatillinen tilannearviointi ja sen dokumentointi sekä moniammatillinen verkostotyö, psykososiaalinen työote) menetelmien ja oppimiskäytäntöjen kehittämisen osalta

d) Asiakastyötä koskevaan yhteiskehittämiskokeiluun liittyvän käytäntötutkimuksen käynnistyminen

e) Yhteiskehittämisen tulosten arviointi ja palaute toimijoilta (syksy)

3. Väliraportointi (vuoden vaihde 2010–11)

2011

Oppimis- ja kehittämisareena- mallin 2 vaihe: kokeiluvaiheen toteuttaminen ja arviointi (kevät, jatkuu syksy)

1. Asiakastyön yhteiskehittämisen kokeilu jatkuu

a) Asiakastyön yhteiskehittämisen mallin ensimmäisen version testaus ja arviointi

b) Asiakastyön yhteiskehittämisen mallin valmistuminen

2. Konsultaatiopalveluita (moniammatillinen tilannearviointi ja sen dokumentointi sekä moniammatillinen verkostotyö ja psykososiaalinen työote) koskevan kokeilun pilotoinnin organisointi ja käynnistäminen (alkaa kevät, jatkuu syksy, jolloin pääpaino tällä toiminnalla)

a) Konsultaatiopalveluja ja asiantuntijavaihtoa koskevat neuvottelut ja toiminnan käynnistäminen

b) Koulutuspäivät (2 päivää) toimijoille

c) Moniammatillista työtä koskevan konsultaatiopalvelun rakentaminen

d) Konsultaatiopalveluun liittyvän käytäntötutkimuksen käynnistyminen

- e) Keski-suomalaisen sosiaalialan asiantuntijavaihdon ja -pankin mallin rakentaminen
 - f) Konsultaatiopalvelujen pilotoinnin arviointi ja palaute toimijoilta
3. Oppimis- ja kehittämisareena -mallin levittäminen ja juurruttaminen (syksy):
- a) Ensimmäinen neuvottelukierros maakunnan sosiaalialan toimijoiden kanssa
 - b) Tiedotus sosiaali- ja terveysalan maakunnallisille toimijoille
4. Väliraportointi (vuoden vaihde 2011–12)

2012

Oppimis- ja kehittämisareena- mallin 3 vaihe: kokeiluvaiheen mallin valmistuminen sekä sen levittäminen ja juurruttaminen

1. Asiakastyön yhteiskehittämisen mallin toteuttaminen jatkuu (kevät, syksy)
2. Konsultaatiopalveluja ja asiantuntijavaihtoa ja -pankin rakentamista koskeva pilotointi valmis (kevät)
3. Konsultointipalvelujen ja asiantuntijavaihtokokeilun ja tuotteiden rakentaminen (kevät, jatkuu syksy)
 - a) palvelutuotteiden tuotteistaminen sekä yhteistuottamista koskevat sopimukset
4. Palvelutuotteiden (moniammatillinen tilannearvio ja sen dokumentointi sekä verkostotyö, psykososiaalinen työ ja vertaiskonsultaatio) tuotteistaminen ja yhteistuottajuutta sekä mallin levittämistä koskevat sopimukset (syksy)

2013

Oppimis- ja kehittämisareena- mallin 3. vaihe: mallin valmistuminen sekä sen levittäminen ja juurruttaminen jatkuu

1. Oppimis- ja kehittämisareena -malli, joka sisältää asiakastyön yhteiskehittämisen sekä konsultaatiopalvelujen ja asiantuntijavaihdon ja -pankin sekä vertaistuen mallit, on valmis levitykseen (kevät)
 - a) Päätösseminaari 1 pv
 - b) Loppupalautteet ja arviointi
 - c) Loppuraportointi
 - d) Opas moniammatilliseen tilannearvio- ja verkostotyötyöskentelyyn

2. Keski-Suomen maakunnan sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenan mallin levittäminen ja juurruttaminen (kevät):

- a) Toinen neuvottelukierros maakunnan sosiaalialan toimijoiden kanssa
- b) Neuvottelu sosiaali- ja terveysalan maakunnallisten toimijoiden kanssa

6.5 Oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen konkreettisia tuotoksia

1. Sosiaalialan työelämän ja koulutuksen yhteistyön uusi oppimis- ja kehittämisareena ja toimintamalli
2. Sosiaalialan työelämä- ja käytäntölähtöisyyttä tukevat reflektiiviset ja kokemukselliset oppimiskäytännöt ja koulutusmateriaali (työelämän ja opetuksen vastavuoroisuus; työelämä osaksi opetusta ja opetus osaksi käytännön työelämän kehittämistä sekä ns. jatkuvan täydennyskoulutuksen idea)
3. Sosiaalialan työelämä- ja käytäntölähtöisyyttä tukevat palvelutuotteet (mm. moniammatillinen tilannearvio ja sen dokumentointi, moniammatillinen verkostotyö, psykososiaalinen työote)
4. Sosiaalialan työelämälähtöiseen tiedonmuodostukseen liittyvä käytäntötutkimus (työelämään integroitava käytäntötutkimus sekä opas moniammatilliseen tilannearvio- ja verkostotyötyöskentelyyn)
5. Tuotteistetut sosiaalialan erikoisosaamiseen liittyvät konsultointipalvelut (esim. moniammatilliset tilannearviot, moniammatillisen verkostotyön ja psykososiaalisen työotteen palvelut), työelämälähtöinen asiantuntijapankki sekä asiantuntijavaihdon ja vertaistuen malli
6. Sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenan hyvien käytäntöjen levittäminen Keski-Suomen maakunnan alueellisiin tarpeisiin ja myös valtakunnallisesti (koulutuspaketti).

Hankkeessa kehitettävien tuotteiden immateriaalioikeuksista käydään neuvottelut projektin lopussa vuosien 2012–13 aikana toteuttamissuunnitelman mukaisesti.

6.6 Oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen budjetti

Kokeiluvaiheen rahoitusta haettiin Länsi-Suomen lääninhallituksen sivistysosaston Manner-Suomen ESR-ohjelmasta. ESR-hakemuksen yhteydessä rakennettiin kokeiluvaiheen budjetti, joka on nähtävissä liitteessä 1.

Henkilöstöresurssit

Kokeiluvaiheessa henkilöstöresursseja tarvitaan käytännön opettajien, oppilaitosten opettajien, projektipäällikön sekä hankehallinnon sihteerin palkkaamiseen. Liitteessä 2 on nähtävissä alustavasti tarkennetut laskelmat käy-

tännön opettajien ja oppilaitosten lehtoreiden ajankäytöstä asiakastyön yhteiskehittämisen osalta.

Ulkopuoliset asiantuntijaresurssit

Ulkopuolista asiantuntijapalvelua tarvitaan kokeiluvaiheessa lähinnä mm. koulutuspäivien luennoitsijoiden osalta sekä toimijoiden työnohjaukseen sekä hankkeen arviointiin.

Tilaresurssit

Kokeiluvaiheessa tarvitaan toimivat ryhmätyö- ja asiakastapaamistilat sekä työhuone opettajien ja opiskelijoiden käyttöön.

Laite- ja materiaalibudjetti

Oppimisklinikan toiminnassa tarvitaan laitteita ja materiaaleja asiakastyön ja vuorovaikutustaitojen opetus- ja kehittämiskäyttöön (videokamera ym. laite- ja materiaalihankinnat).

Tulevat resurssitarpeet

Pysyvän toiminnan vaiheessa rahoitusta tarvitaan mm. klinikan henkilökunnan palkkaukseen, klinikkaopettajien ohjauspalkkioihin, opiskelijoiden harjoittelutukeen, ohjaajakoulutukseen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaa varten.

7 YHTEENVETOA

Esiselvityksen pohjalta voi todeta, että Keski-Suomessa on olemassa suuri tarve yhteistyömallille, jossa eri toimijoiden (mm. työelämän ja oppilaitosten edustajat) asiantuntijuus ja vahvuudet hyödyntämällä luodaan sosiaalialan innovaatioiden synnylle, opetuksen ja käytännön työn yhteistyön systemaattiselle kehittämiselle sekä palvelujen vahvistumiselle. Toiminnan nähdään myös pitkällä aikavälillä korjaavan sosiaalityön työvoimapulaa sekä selkeyttävän sosiaalialan ammatti- ja tehtävärakennetta asiakaslähtöisesti.

Esiselvityksen pohjalta voi nostaa esiin kaksi oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen mallia. Toisessa mallissa ESR-rahoitus toteutuu ja oppimisklinikkamallia voidaan ryhtyä toteuttamaan tässä raportissa kuvatun mallin mukaisesti. Toista mallia voidaan kutsua ns. karvalakkimalliksi. Tässä mallissa ESR-rahoitus ei toteudu. Tässä vaihtoehdossa kunkin yhteistyötahon on oman organisaationsa sisällä pyrittävä resursoimaan oppimisklinikkatoimintaa mahdollisuuksien mukaan. Tällöin mallin rakentamisessa on mahdollista edetä pienin askelin ja todennäköisesti hitaammin, koska sitä ryhdytään toteuttamaan toimijoiden organisaatioiden olemassa olevien henkilöstö- ja aikaresurssien puitteissa. Uhkana on tällöin, että mallin rakentamiseen tarvittavat resurssit ovat puutteelliset jolloin yhteistyömalli ei toteudu kaikilta osin suunnitelmien mukaisesti. Vaikka yhteinen tahtotila moniammatillisen ja työelämälähtöisen sosiaalialan yhteistyömallin rakentamiseen on vahva, ulkopuolisen lisärahoituksen ja sen myötä lisäresurssien puuttuminen hankaloittaa käytännössä systemaattisen ja intensiivisen yhteistyön toteutumista.

Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikan tulevaisuuden haasteet liittyvät osaltaan myös erilaisiin sosiaali- terveyspalvelujen hallintomalleihin, ns. Paras-hankkeen toteutumiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön uudistuksiin sekä mm. sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan paikkaan alan kehittämisrakenteissa. Näihin rakenteellisiin muutoksiin liittyvät päätökset suuntaavat myös oppimisklinikkatoiminnan rakenteita ja paikkaa sosiaalialan opetus-, kehittämis- ja tutkimusympäristössä. Keski-Suomen oppimisklinikkatoiminnan kokeiluvaiheen ideana on, että sen aikana voidaan testata oppimisklinikkatoiminnan sisältöjä sekä kehittää niitä. Suunnitellun kolmivuotisen kokeiluvaiheen jälkeen hallinnolliset rakenteet ovat mahdollisesti saaneet vakiintuneemman muodon mikä mahdollistaa oppimisklinikkamallin sijoittamisen tulevaisuudessa pysyvämpään sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisrakenteeseen.

LÄHTEET

- Aaltonen Elli, Anoschkin, Emmi, Jäppinen, Maija, Kotiranta, Tuija, Wrede, Georg Henrik & Hiltunen, Kirsi (2008) Sosiaalityön ja sosiaalialan koulutuksen nykytila ja kehittämishaasteet, Yliopistojen sosiaalityön ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen seuranta-arviointi, Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 3, Helsinki.
- Ahonen, Liisa (2009) Henkilökohtainen tiedonanto 8.9.2009.
- Hakonen, Sinikka (2000) Polkuja asiantuntijuuteen, Sosiaalialan käytännön ohjauksen kehittäminen - prosessikuvaus, Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 3, Jyväskylän yliopistopaino, Jyväskylä.
- Hiekka, Eija & Luomala, Juha (2000) Pupuhuhdan lähiöuudistus - Sosiaalista ja teknistä perusrarannusta, Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja terveystalvelukeskuksen julkaisuja 4, Jyväskylä.
- Hietamäki & Lahtinen (2008) Käytännön harjoittelun kehittäminen lastensuojelussa keski-suomessa –hanke (KAHY), loppuraportti, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus.
- Hinkka, Terhi, Juvonen, Tarja, Kangas, Seija, Mustonen, Tiina, Saurama, Erja, Tapola-Tuohikumpu, Sirpa & Yliruka, Lauran (toim.) (2009) Praksis, Sosiaalityön käytännön opetus ja oppimisen tutkimus, Soccan ja Heikki Waris-instituutin julkaisusarja 21, yliopistopaino, Helsinki.
- Holma, Juha (2009) Henkilökohtainen tiedonanto 26.11.2009.
- Husso, Marita (2004) Innovaatioiden aika, Sosiaalialan tutkimus, tieto ja välittämisen taito, Kosken tutkimuksia 2, Tekevä, Jyväskylä.
- Hänninen, Jorma (2009) Henkilökohtainen tiedonanto 27.11.2009.
- Kiili, Johanna (2000) Kortepohjalaisten lasten ja nuorten kokemuksia hyvinvoinnistaan, Jyväskylän opetussosiaalikeskuksen julkaisusarja 1, Jyväskylä.
- Kvist, Katriina (2009) Henkilökohtainen tiedonanto 2.10.2009.
- Lahtinen, Pia, Haapasalo, Jaana, Koukkunen, Tanja & Siekkinen, Riitta (2009) Keski-Suomen lastensuojelun kehittämissyksikön toinen taival 2007-2008, Suomen sosiaalialan osaamiskeskusraportteja 16, Tekevä, Jyväskylä
- Lastensuojelun ja perhetyön kehittäminen Keski-Pohjanmaalla –hankkeen ohjausryhmän kokouksen diasarja 1.9.2009, julkaisematon.
- Lehtonen, Riitta (2009) Sosiaalityön ammattikäytäntöjen opetus Turun yliopiston moniammatillisella opetuslinikalla, Tutkiva sosiaalityö 2009, Talentia-lehti/Sosiaalityön tutkimuksen seura, 10-17.
- Matthies, Aila-Leena (toim.) (1993) Keltanokat kentällä, Raportti sosiaalityön projektiopinnoista, Jyväskylän opetussosiaalikeskuksen julkaisusarja 3, Jyväskylä.
- Matthies, Aila-Leena, Järvelä, Marja & Ward, Dave (2000) From Social Exclusion to Participation, Explorations across Three European Cities, Action Research in Community Work, Working papers no 106, Department of Social Sciences and Philosophy, University of Jyväskylä, Jyväskylä.
- Murto, Lasse, Rautniemi, Lasse, Fredriksson, Karin, Ikonen, Seena, Mäntysaari, Mikko, Niemi, Leena, Paldanius, Päivi, Parkkinen Terttu, Tulva, Taimi, Ylönen, Fiia & Saari, Seppo (2004) Eettisyyttä, elastisuutta ja elämää, Yliopistojen sosiaalityön ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan arviointi yhteistyössä työelämän kanssa, Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 5, Helsinki.

- Mustonen, Tiina (2005) Sosiaalityön opetus- ja tutkimusyksikkö Praksis 1.1.2005-31.12.2006, Hankesuunnitelma, julkaisematon.
- Närhi, Kati, Talvensola, Sivi, Valppu-Vanhainen, Anne & Karjalainen, Juhani (2009) Aikuissosiaalityö muutoksessa, Keski-Suomen maakunnan aikuissosiaalityön kehittämishankkeen loppuraportti, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen raportteja 22, Tekevä, Jyväskylä.
- Närhi, Kati (toim.) (1997) Ekososiaalisuutta paikantamassa, Ekososiaalisen sosiaalityön ulottuvuuksia projektiopinnoissa, Jyväskylän opetussosiaalikeskuksen julkaisusarja 2, Jyväskylä.
- Närhi, Kati (1995) Käytännön kokemuksia sosiaalityön ekososiaalisesta lähestymistavasta, Jyväskylän opetussosiaalikeskuksen julkaisusarja 1, Jyväskylä.
- Salpakoski, Ritva (2009) Lastensuojelun alkuarviointi - hankkeen loppuraportti, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen raportteja 17, Tekevä, Jyväskylä.
- Satka, Mirja, Karvinen-Niinikoski, Synnöve, Nylund, Marianne & Hoikkala, Susanna (toim.) (2005) Sosiaalityön käytäntötutkimus, Palmenia-kustannus, Helsinki.
- Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta 2007 (2007) Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 43, Opetus- ja tiedepolitiikan osasto, Yliopistopaino, Helsinki.
- Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennesuositus (2007) Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisuja 14, Yliopistopaino, Helsinki.
- Sosiaalityön koulutuksen työelämälähtöisyys (ESR) – hankkeen ohjausryhmän kokouksen pöytäkirja 2.9.2009., julkaisematon.
- Suomi, Asta (2010) Henkilökohtainen tiedonanto 2.2. 2010.
- Talvensola, Sivi (2008) Sosiaalihuollon työvoima-, osaamis- ja koulutustarpeiden ennakointi Keski-Suomessa, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, työpaperi.
- Talvensola, Sivi, Närhi, Kati, Karjalainen Juhani & Valppu-Vanhainen, Anne (2008) Aikuissosiaalityön arki, Kosken raportteja 14, Tekevä, Jyväskylä.
- Tuohino, Noora (2008) Käytännönopetus sosiaalityön koulutuksessa - Valtakunnallinen selvitys sosiaalityön käytännön opetuksesta keväällä 2007, SOSNET julkaisuja, Lapin Yliopistopaino, Rovaniemi.

LIITTEET

LIITE 1. ESR-hakemus

Hakemusnumero: 704126 Projektikoodi:
Projektin nimi: SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena - sosiaalialan pilo...

ESR-PROJEKTIHAKEMUS
Euroopan sosiaalirahaston osittain rahoittamat
projektit

Ohjelmakausi 2007 - 2013

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispvm	30.10.2009	Diaarinumero	LSLH-2009-07572/Ha-7
Käsittelijä	Jukka Nättinen	Puhelinnumero	040 720 8884
Hakemusnumero	704126	Projektikoodi	
Hakemustyyppi	Uusi hakemus	Tila	Käsittelyssä 06.02.2010

1. VIRANOMAINEN, JOLLE HAKEMUS OSOITETAAN

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Toiminta-ala: OPM:n hallinnonala

2. PROJEKTI, JOLLE HAETAAN RAHOITUSTA

Projektin nimi	SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena - sosiaalialan pilotoinnista visioita hyvinvointialalle		
Ohjelma	Manner-Suomen ESR-ohjelma		
Ohjelman osio	Länsi-Suomen suuralueosio		
Toimintalinja	3 : Työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-, innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittäminen		
Projektityyppi	Projekti, jossa on henkilöitä mukana		
Aloituspäivämäärä	1.4.2010	Päätymispäivämäärä	31.3.2013

3. PROJEKTIN HAKIJAN TIEDOT

Hakijaorganisaation nimi	Jyväskylän ammattikorkeakoulu		
Organisaatiotyyppi	Ammattikorkeakoulu		
Y-tunnus	1006550-2		
Lähiosoite	Rajakatu 35	Puhelinnumero	020 7438100
Postinumero	40200		
Postitoimipaikka	Jyväskylä	Faksinumero	014 449 9694
Pankkiyhteys	Nordea	Tilinumero	173730-325
Web-osoite	www.jamk.fi		
Projektin vastuuhenkilön nimi	Eila Latvala		
Asema organisaatiossa	Yksikönjohtaja		
Sähköpostiosoite	eila.latvala@jamk.fi	Puhelinnumero	+358 407741748
Taloushallinnon vastuuhenkilön nimi	Eija Toivola		
Asema organisaatiossa	Taloussuunnittelija		
Sähköpostiosoite	eija.toivola@jamk.fi	Puhelinnumero	+358 405215683
Projektipäällikön nimi			
Sähköpostiosoite			
Seurantayhdyshenkilön nimi	Kare Norvapalo		
Sähköpostiosoite	kare.norvapalo@jamk.fi	Puhelinnumero	+358 405196091
Hakemusvaiheen yhteyshenkilön nimi	Kare Norvapalo		
Sähköpostiosoite	kare.norvapalo@jamk.fi	Puhelinnumero	+358 405196091

4. HAKIJAORGANISAATION JA YHTEISTYÖTAHOJEN KUVAUS

4.1 Hakijaorganisaation osuus ja tehtävät projektin toteutuksessa

- Hakija toteuttaa projektin kokonaan itse
 Hakija toteuttaa projektin osittain itse ja osittain alihankintana
 Hakija toteuttaa projektin osittain itse, osittain alihankintana ja osittain toteutuksesta vastaa yksi tai useampi osatoteuttaja

4.1.1 Osatoteuttajien määrittely, nimeäminen, Y-tunnukset ja toteutusosuudet (kumppanuus- tai aiesopimukset)

Osatoteuttajan nimi	Jyväskylän kaupunki
Y-tunnus	0174666-4
Sanallinen kuvaus toteutusosuudesta	
Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalvelujen tehtävänä on tukea jyväskyläläisten arjessa selviytymistä laadukkailla sosiaalityön ja psykososiaalisen työn palveluilla. Sosiaali- ja perhepalvelut luovat ympäristön sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenalle. Sosiaali- ja perhepalveluiden sosiaaliammattilaisten aikuissosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityöntekijät, perhetyöntekijät, palveluohjaajat sekä psykososiaalisten palvelujen psykologit ovat mukana asiakastyön ja konsultointipalvelujen yhteiskehittämiskokeilussa sisällön tuottajina, käytännön opettajina sekä mallin tulosten arvioijina.	

Osatoteuttajan nimi	Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (KOSKE)
Y-tunnus	1523864-4
Sanallinen kuvaus toteutusosuudesta	
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (KOSKE) on sosiaalialan osaamista vahvistava ja kehittävä maakunnallinen organisaatio ja verkosto. Osaamiskeskuksen lainmukaiset tehtävät ovat sosiaalialalla tarvittavan asiantuntemuksen ja erityispalvelujen kehittäminen sekä yhteydenpito koulutuksen, käytännön ja tutkimuksen välillä. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on mukana sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenan yhteiskehittämisessä. Kosken roolina on tuoda maakunnan sosiaalialan toimijaverkoston ääntä ja ideoita projektin toimintaan sekä samalla välittää hankkeen tuloksia ja hyviä käytäntöjä Keski-Suomen maakunnan sosiaalialan toimijoille.	

Osatoteuttajan nimi	Jyväskylän yliopisto
Y-tunnus	0245894-7
Sanallinen kuvaus toteutusosuudesta	
Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen sosiaalityön yksikkö sekä psykologian laitos ovat mukana sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenan yhteiskehittämisessä. Sosiaalityön yksikön koulutus tuottaa yhteiskuntatieteiden maistereita. Tutkimus sisältää lakisääteisen sosiaalityöntekijän pätevyyskoulutuksen. Sosiaalityön opetuksen tavoitteena on tutkimuksellisesti orientoitunut ja yhteiskunnalliseen muutostyöhön kykenevä sosiaalialan ammattilainen. Psykologian laitos tekee kansainvälisesti merkittävää tutkimusta sekä antaa uusimpaan tietoon perustuvaa opetusta psykologian alan opiskelijoille ja ammattilaisille. Psykologian maisterin tutkinto antaa kelpoisuuden toimia terveydenhuoltoalan ammattihenkilönä. Yliopiston sosiaalityön yksikön ja psykologian laitoksen opetushenkilökunnan edustajia ja tutkijoita on mukana asiakastyön ja konsultointipalvelujen yhteiskehittämiskokeilussa sisällön tuottajina, kouluttajina, sekä mallin tulosten ja hyvien käytäntöjen arvioijina.	

4.2 Projektin ohjausryhmän suunniteltu kokoonpano

Ohjausryhmä koostuu seuraavista edustajista:

- JAMK (1)
- Jyväskylän kaupunki (1)
- Jyväskylän yliopisto (2)
- Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (1)

- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (1)
- Keski-Suomen Liitto (1)
- Alan yritys (1)
- Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, valvoja (1)
- Projektipäällikkö (1)

4.3 Muut projektit tai projektikokonaisuudet, joihin haettava projekti mahdollisesti liittyy, mukaan lukien rakennerahastoista (ESR ja EAKR) rahoitetut projektit

Projekti liittyy osaltaan Manner-Suomen ESR-ohjelman valtakunnallisen osion työmarkkinoiden toimintaa edistävien osaamis-, innovaatio- ja palvelujärjestelmien kehittämisen toimintalinjan Sosiaalityön koulutuksen työelämälähtöisyys -hankkeeseen (2008-2011). SARANA-projekti poikkeaa kuitenkin valtakunnallisesta hankkeesta mm. monipuolisemman toimijaverkoston sekä laajemman toimintakonseptin osalta.

SARANA-projekti tekee yhteistyötä mm. Lastensuojelun ja perhetyön kehittäminen Keski-Pohjanmaalla -hankkeen (Kaste-rahoitus) alaisen Sosiaalialan opetus- ja tutkimuslinikka Keski-Pohjanmaalla -hankkeen kanssa. SARANA-hanke tekee yhteistyötä JAMK:n Esteetön koti -hankkeessa erityisesti palvelu- ja tuotekonseptin kehittämisen osalta. JAMK:ssa valmisteilla oleva Älykoti-hanke tarjoaa toteutuessaan oppimis- ja kehittämissympäristön, joka mahdollistaa uudenlaisten toimintojen pilotoinnin myös sosiaalialan palveluihin liittyen.

5. PROJEKTIN TARVE JA KYSYNTÄLÄHTÖISYYS

5.1 Mihin tarpeeseen projektilla haetaan ratkaisua?

Keski-Suomen sosiaalialan oppimisklinikan esiselvityksen (Närhi 2010) mukaan Keski-Suomessa on tarve luoda toimiva hyvinvointialan oppimisen ja kehittämisen malli. Sosiaalialalla on suuri tarve tuottaa entistä osaavampia sosiaalialan ammattilaisia sekä kehittää jo työelämässä olevien valmiuksia työelämän uusissa haasteissa.

Närhen ym. (2009) tutkimusten pohjalta Keski-Suomen maakunnan aikuissosiaalityön ammatti- ja tehtävä rakenne ei perustu suositukseen mukaiseen jakoon. Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta (OPM 2007) selvitys esittääkin opetus- ja tutkimuslinikoiden perustamista yhteistyössä sosiaalialan oppilaitosten, työelämän sekä sosiaalialan osaamiskeskusten kesken.

Projektin pilotissa rakentuva sosiaalialan areena-malli mahdollistaa tavan, jolla sosiaalialan työ vahvistaa palvelujen laatua sekä vetovoimaisuutta. Malli on uusi, koska vastaavaa yhtä laajaa yhteistyön mallia kunnan, ammattikorkeakoulun, yliopiston ja osaamiskeskuksen välillä ei ole muualla Suomessa toteutettu. Mallissa kehittämistyöhön otetaan mukaan myös sosiaalityön ja psykososiaalisten palvelujen asiakkaita.

Hankkeessa rakentuva sosiaalialan moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena -malli vastaa sosiaalialan ajankohtaisiin kehittämistarpeisiin, joita ovat:

Keski-Suomen

1. sosiaalialan työvoimapulan lievittäminen
2. sosiaalialan osaamisen ja asiantuntijuuden turvaaminen
3. sosiaalialan ammatti- ja tehtävärakenteen kehittäminen
4. sosiaalialan työelämälähtöisyyden kehittäminen

5.2 Onko projektin tarpeesta ja kysynnästä olemassa esiselvityksiä, ennakoitietoa tms. ja miten sitä on hyödynnetty projektin valmistelussa?

Pilottihankkeen valmistelussa on hyödynnetty useita selvityksiä. Keski-Suomen sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenan tarpeen esiselvitystyö on tehty K-S liiton rahoituksella (JY, JAMK, JKL, KOSKE osarahoitus) KOSKE:ssa (Närhi 2010). Selvityksen pohjalta on olemassa suuri tarve yhteistyömallille, jossa eri toimijoiden (työelämän ja oppilaitosten edustajat) asiantuntijuus ja vahvuudet hyödyntämällä luodaan areena sosiaalialan innovaatioiden synnylle sekä palvelujen vahvistumiselle. Kuntatyönantajan (2008) selvityksessä todetaan sosiaalityöntekijöiden vajeen olevan Suomessa noin 12 % ja sosiaaliohjaajien 9,3 %. Samalla 45,7% vuonna 2003 kunta-alalla olevista sosiaalityöntekijöistä Keski-Suomessa eläköityy 2020 mennessä (Talvensola 2008). Valmistelussa on hyödynnetty STM:n tehtävärakennesuositusta (2007), jonka mukaan moniammatillinen työskentely sosiaalialalla on perustuttava koulutukseen ja osaamiseen. Närhen ym. (2009) tutkimusten pohjalta Keski-Suomen maakunnan aikuissosiaalityön ammatti- ja tehtävä rakenne ei perustu suosituksen mukaiseen jakoon. Projektin valmistelussa on hyödynnetty OPM:n tekemää Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta (2007) selvitystä, jossa on esitetty opetus- ja tutkimuslinikoiden perustamista yhteistyössä sosiaalialan oppilaitosten, työelämän sekä sosiaalialan osaamiskeskusten kesken. Projektissa on hyödynnetty Kosken lastensuojelun ja aikuissosiaalityön hankkeiden tuloksia (Salpakoski 2009; Lahtinen ym. 2009; Närhi ym. 2009; Talvensola ym. 2008).

5.3 Mitkä tahot ovat olleet mukana projektin valmistelussa ja miten?

Projekti on verkostohanke, jossa mukana ovat olleet alusta lähtien Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu sekä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (vrt. Närhi 2010). Projektin valmistelua varten on perustettu hankkeen ohjausryhmä, joka koostuu edellä mainituista tahoista. Projektia on valmisteltu myös edellä mainittujen osalta ns. työrukkasryhmässä, jossa paikalla ovat olleet edustettuina myös käytännön työelämän edustajia: sosiaalityöntekijöitä ja psykologi. Molemmat ryhmät ovat kokoontuneet toistuvasti hanketta valmistellessa. Valmistelussa on hyödynnetty osapuolten erilaista asiantuntemusta sekä pitkäaikaisiin yhteistyösuhteisiin liittyviä jo olemassa olevia yhteistyön rakenteita. Yhteisissä kokouksissa on todettu sosiaalialan käytännön työelämän ja oppilaitosten opetus- ja kehittämistyön yhteisen organisoinnin ja kehittämisen tarve sosiaalialan alan palvelujen ja työn kehittämisen sekä alan kilpailukyvyn näkökulmista.

5.4 Missä määrin projektin kohderyhmään kuuluvien yritysten tai muiden organisaatioiden joukko / osallistuvat henkilöt ovat jo tiedossa?

Pilottiprojektin kohderyhmä koostuu seuraavista tahoista, joiden kanssa on sovittu projektiin osallistumisesta: Pilotointiin on valittu Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalvelut; painopistealueina ovat aikuissosiaalityön ja lastensuojelun palvelut sekä psykososiaaliset palvelut. Projektin kohderyhmänä ovat siten Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalveluiden sosiaaliasemien työelämäohjaajat/käytännön opettajat, joita ovat aikuissosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityöntekijät, aikuissosiaalityön palveluohjaajat ja lastensuojelun perhetyöntekijät sekä psykososiaalisten palvelujen psykologit. Kohderyhmän muodostavat myös Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön ja psykologian laitoksen sekä Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön opetus- ja tutkimushenkilökunta. Myös Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on yhteistyössä mukana. Koskella on lainsäädäntöön perustuva rooli tuoda maakunnan sosiaalialan toimijaverkoston näkemyksiä ja ideoita projektin toimintaan sekä samalla välittää hankkeen tuloksia ja hyviä käytäntöjä Keski-Suomen maakunnan sosiaalialan toimijoille. Tällöin projektin kohderyhmä laajenee maakunnan kuntien, kolmannen sektorin ja yksityisten palveluntuottajien sosiaalialan toimijoihin.

5.5 Miten kohderyhmien tarvekartoituksessa sekä toteutustavan ja toimenpiteiden suunnittelussa on huomioitu nais- ja miesnäkökulmat?

Kyse on naisvaltaisen sosiaalialan työelämälähtöisyyden kehittämisestä, jonka avulla tuetaan mm. erityisesti naisten työllistymistä.

5.6 Mitkä tahot tulevat hyödyntämään projektin tuloksia ja hyviä käytäntöjä ja miten nämä tahot on kartoitettu?

Hyödyn saajia tulevat olemaan:

- Jyväskylän sosiaali- ja perhepalveluiden työntekijät (erityisesti työpaikkaohjaajat),
- sosiaalialan korkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilökunta
- Keski-Suomen kunnat,
- kolmas sektori
- yksityisten palveluntuottajien sosiaalialan toimijat
- eri sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten organisaatiot.

Toimijat on kartoitettu projektin esiselvityksessä (Närhi 2010). Hyvät ja toimivat käytännöt raportoidaan ja ne toimivat samalla pohjana sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenalle ja pysyvän yhteistyömallin rakentamiselle Keski-Suomen maakuntaan. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus levittää ja juurruttaa hyviä ja toimivia käytäntöjä maakunnan tasolla.

6. PROJEKTIN TOTEUTUSALUE JA KOHDERYHMÄN KUVAUS

6.1 Projektin toiminnan maantieteellinen kohdealue

Maakunnat

Keski-Suomi

Seutukunnat

Jyväskylän

Kunnat

Jyväskylä

6.2 Mitkä ovat projektin varsinaiset kohderyhmät?

- Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalveluiden sosiaaliasemien työpaikkaohjaajat/käytännön opettajat, joita ovat: aikuissosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityöntekijät, aikuissosiaalityön palveluohjaajat ja lastensuojelun perhetyöntekijät sekä psykososiaalisten palvelujen psykologit
- Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosiaalialan opetus- ja tutkimushenkilöstö
- Keski-Suomen sosiaalialan työelämän organisaatioiden/yritysten edustajat

6.3 Mitkä ovat projektin varsinaisten kohderyhmien lisäksi sellaiset välilliset kohderyhmät ja muut tahot joihin projektin toiminta kohdistuu?

- Jyväskylän yliopiston sosiaalityön ja psykologian opiskelijat sekä Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat
- Sosiaalityön ja psykososiaalisten palvelujen asiakkaat
- Sosiaalialan eri instituutiot Keski-Suomessa sekä niiden kanssa yhteistyötä tekevät organisaatiot

6.4 Projektiin mukaan tulevien yritysten arvioitu lukumäärä henkilöstömäärän mukaan

Henkilöstömäärä	Yrityksiä, kpl
alle 5 henkilöä	0
5 - 9 henkilöä	0
10 - 19 henkilöä	0
20 - 49 henkilöä	0
50 - 99 henkilöä	1
100 - 249 henkilöä	0
250 - 499 henkilöä	0
500 henkilöä tai yli	0
Yhteensä	1

6.5 Projektiin mukaan tulevien muiden organisaatioiden arvioitu lukumäärä

18

6.5.1 Projektiin mukaan tulevien muiden organisaatioiden kuvaus

Alueen sosiaalialan oppilaitokset, julkiset (erityisesti kunnat), yksityiset ja kolmannen sektorin piiriin kuuluvat sosiaalialan toimijat.

6.6 Projektissa aloittavien henkilöiden arviomäärät koko projektin keston ajalta vuosittain, naisten kokonaismäärä eriteltyinä.

	Yhteensä
2010	20
2011	40
2012	80
2013	80
Yhteensä	220
joista naisia	190

7. PROJEKTIN TAVOITTEET, TULOKSET JA VAIKUTUKSET

7.1 Mitkä ovat projektin tulokset?

Projektin tavoitteena on luoda moniammatillinen sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen areena, joka kokoaa yhteen sosiaalialan koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän toimijat. Areenan tehtävänä on toimia korkeatasoisena osaamisen, kehittämisen ja innovaatioiden työelämäympäristönä, jossa kehitetään sosiaalialan asiakastyön menetelmiä ja käytäntöjä. Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa sosiaalialan sosiaalityön ja palveluohjauksen sekä psykososiaalisten palvelujen kehittämistä.

Projektin tulokset:

1. On rakennettu uudenlainen sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareena pysyvänä maakunnallisena yhteispalveluna
2. On luotu uusia sosiaalialan asiakastyön innovaatioita (mm. moniammatillinen asiakkaan tilannearviointi ja dokumentointi, moniammatillinen verkosto- ja psykososiaalinen työ)
3. Toimijoiden yhteistyö, asiantuntijuus ja ammatillinen työnjako on suunnitelmallista ja tehokasta
4. Mallia voidaan soveltaa muissa sosiaalialan toimintaympäristöissä ja hyvinvointialalla

Projektin vaikutukset:

1. Areenan avulla tuotetaan laadukkaampia sosiaalialan palveluja ja integroidaan koulutusta osaksi työelämää
2. Varmistetaan sosiaalialan työvoiman saatavuuden turvaaminen ja osaamisen kehittyminen luomalla sosiaalialan toimijoiden yhteiskehittämisen, systemaattisen asiantuntijavaihdon ja vertaistuen malli
3. Sosiaalialan työn profiloituminen lisääntyy ja alan vetovoimaisuus kasvaa hankkeen mahdollistamien uusien sosiaalialan palveluiden kehittämis- ja tuottamistapojen avulla.

7.2 Kuinka monta uutta työpaikkaa projekti saa aikaan?

Tavoite	0 kpl	joihin työllistyy naisia	0 kpl
---------	-------	--------------------------	-------

7.3 Kuinka monta uutta yritystä projekti saa aikaan?

Tavoite	0 kpl	joista naisten perustamia	0 kpl
---------	-------	---------------------------	-------

7.4 Mitkä ovat projektin laadulliset vaikutukset kohderyhmään ja toimintaympäristöön ja miten niitä arvioidaan?

1. Sosiaalialan työn profiilin ja vetovoimaisuuden kirkastuminen: luomalla sosiaalialan organisaatioiden, palveluiden tuottajien ja koulutuksen kesken rakentuvan innovatiivisen asiantuntija-areenan, mahdollistetaan uudenlaisia maakunnallisia sosiaalialan palveluiden kehittämis- ja tuottamistapoja.
2. Sosiaalialan toimijoiden osaamisen turvaaminen ja paraneminen
 - Sosiaalialan toimijoiden yhteistyö ja systemaattinen asiantuntijavaihto sekä vertaistuki
 - Sosiaalialan palveluiden laadun paraneminen ja näkyvyyden lisääntyminen yhteiskunnallisena ja yksilöllisenä hyvinvointityönä
 - Sosiaalialan koulutuksen työelämälähtöisyyden vahvistuminen
3. Sosiaalialan palveluiden tuotannon, asiantuntijavaihdon sekä työelämävastaavuuden entistä korkeampi taso

Arviointi toteutetaan tavoitteita tukevana prosessiarviointina: jatkuva ja systemaattinen palautteen kerääminen eri toimijoilta: asiakkaat, palveluiden tuottajat ja koulutusorganisaatiot.

7.5 Millaisia vaikutuksia projektilla arvioidaan olevan kestäväen kehityksen edistämisen kannalta?

Projekti tukee sosiaalista ja koulutuksellista kestäväen kehitystä: eri toimijoiden osaamisen ja yhteiskehittämisen pitkäjänteisyys, taloudellisuus sekä systemaattisuus

- Sosiaalialan palveluiden laadun parantuminen
- Sosiaalialan työkäytäntöjen ja koulutuksen integroituminen ja vastavuoroistuminen
- Sosiaalialan koulutuksen täydennysluonteisuuden ja jatkuvuuden lisääntyminen
- Eri toimijoiden (Jyväskylän kaupunki, JY, JAMK, KOSKE) yhteistyön tiivistyminen, linjautuminen ja mallin rakentuminen jatkossa myös koko Keski-Suomen maakunnan tasolla
- Uusi palveluiden kehittämistä koskeva toimintakonsepti koko hyvinvointialalle

7.6 Kuinka monta tutkintoa projektissa suoritetaan?

	Tutkintoja, kpl	Osatutkintoja, kpl
Ammatillinen perustutkinto	0	0
Ammattitutkinto	0	0
Erikoisammattitutkinto	0	0
Ammattikorkeakoulututkinto	0	0
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	0	0
Alempi korkeakoulututkinto	0	0
Ylempi korkeakoulututkinto	0	0
Lisensiaatin tutkinto	0	0
Tohtorin tutkinto	0	0
Tutkintojen määrä yhteensä	0	0
joista naisten suorittamia	0	0

8. PROJEKTIN TOIMENPITEIDEN JA TUOTTEIDEN KUVAUS

8.1 Mitkä ovat projektin keskeiset toimenpiteet?

Sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareena pilotoidaan Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalveluiden (aikuissosiaalityö ja lastensuojelu) sosiaaliasemilla ja psykososiaalisissa palveluissa.

Keskeiset toimenpiteet:

1. Areenan toimintamallin rakentaminen toimijoiden yhteistyönä
 2. Sosiaalialan asiakastyön (sosiaalityö/palveluohjaus/psykososiaalinen työ, ammatti- ja tehtävä rakenne) työmenetelmien ja oppimiskäytäntöjen kehittäminen ja mallinnus
 - a) sosiaalialan organisaatioiden ja työntekijöiden oppimis- ja kehittämisverkoston kokoaminen ja mallin kehittäminen
 - b) asiakastyön yhteiskehittämiskokeilun mallinnus (sisältönä moniammatillinen tilannearviointi ja sen dokumentointi sekä moniammatillinen verkostotyö ja psykososiaalinen työ)
 - c) käytäntötutkimus ko. teemoista
 - d) yhteiskehittämisen arviointi
 3. Moniammatillista työtä koskevan konsultaatiopalveluiden rakentaminen
 - a) konsultaatiopalveluja ja asiantuntijavaihtoa koskevat neuvottelut ja koulutuspäivät toimijoille
 - b) asiantuntijavaihdon ja -pankin ja vertaiskonsultaation rakentaminen
 - c) konsultaatiopalvelujen käytäntötutkimus ja arviointi
 4. Toimintamallin ja palvelujen tuotteistaminen ja arviointi
 - a) palvelutuotteiden (moniammatillinen tilannearvio ja sen dokumentointi, verkostotyö, psykososiaalinen työ ja konsultaatio) tuotteistaminen
 - b) tuotteiden arviointi
 - c) yhteistuottajuutta sekä mallin levittämistä koskevat neuvottelut ja sopimukset
- Maakunnallinen yhteys toteutetaan oppimisverkoston ja konsultaatiopalvelujen kautta.

8.2 Projektissa kehitettävät uudet tuotteet (opetusmateriaalit, menetelmät, ohjelmat ym.) ja tuotekehityksen työsuunnitelma

1. Sosiaalialan työelämän ja koulutuksen yhteistyön uusi oppimis- ja kehittämisareena ja toimintamalli
2. Sosiaalialan työelämä- ja käytäntölähtöisyyttä tukevat reflektiiviset ja kokemukselliset oppimiskäytännöt ja koulutusmateriaali (työelämän ja opetuksen vastavuoroisuus; työelämä osaksi opetusta ja opetus osaksi käytännön työelämän kehittämistä sekä ns. jatkuvan täydennyskoulutuksen idea)
3. Sosiaalialan työelämä- ja käytäntölähtöisyyttä tukevat palvelutuotteet (mm. moniammatillinen tilannearvio ja sen dokumentointi, moniammatillinen verkostotyö, psykososiaalinen työote)
4. Sosiaalialan työelämälähtöiseen tiedonmuodostukseen liittyvä käytäntötutkimus (työelämään integroitava käytäntötutkimus sekä opas moniammatilliseen tilannearvio- ja verkostotyötyöskentelyyn)
5. Tuotteistetut sosiaalialan erikoisosaamiseen liittyvät konsultointipalvelut (esim. moniammatilliset tilannearviot, moniammatillisen verkostotyön ja psykososiaalisen työotteen palvelut), työelämälähtöinen asiantuntijapankki sekä asiantuntijavaihdon ja vertaistuen malli
6. Sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenan hyvien käytäntöjen levittäminen Keski-Suomen maakunnan

alueellisiin tarpeisiin ja myös valtakunnallisesti (koulutuspaketti).

Hankkeessa kehitettävien tuotteiden immateriaalioikeuksista käydään neuvottelut projektin lopussa vuosien 2012-13 aikana toteuttamissuunnitelman (hankehakemuksen kohta 9) mukaisesti.

8.3 Osallistujien henkilökoulutus- ja henkilötyöpäivät vuosittain

	Lähiopetuspäiviä	Etäopetuspäiviä	Ohjaus- tai konsultointipäiviä	Muita henkilötyöpäiviä	Yhteensä
2010	40	0	37	16	93
2011	80	0	37	16	133
2012	160	0	37	16	213
2013	100	0	18	8	126
Yhteensä	380	0	129	56	565

9. PROJEKTIN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

9.1 Vuosittain eritelty toiminnan kuvaus toimenpiteiden toteutuksesta, vastuista ja projektin vaiheistamisesta

2010

Oppimis- ja kehittämisareena- mallin 1 vaihe: projektin käynnistäminen ja pilotoinnin aloitus (kevät)
1.Käynnistysvaihe

a)Projektihenkilöstön rekrytointi ja projektipäällikön tehtävien määrittely
Työpaikkaohjaajien/käytännön opettajien ja oppilaitosten opettajien tehtävät ja vastuut: asiakastyön ja konsultoinnin yhteiskehittämiskokeilun sisältöjen tuottaminen, ohjaus, konsultointi ja arviointi.
Projektipäälliköllä on kokonaisvastuu hankkeen toteuttamisesta ja etenemisestä suunnitellussa aikataulussa.

b)Projektin toimintasuunnitelman tarkentaminen ja ohjausryhmän kokoaminen

c)Yhteiskehittämisen toimintamallin rakentamisen käynnistäminen yhdessä toimijoiden kanssa

2.Asiakastyön (sosiaalityö, palveluohjaus; ammatti- ja tehtävä rakenne) yhteiskehittämiskokeilun organisointi ja pilotoinnin käynnistäminen (kevät, jatkuu syksy)

a)Toimijaverkoston kokoaminen: kohdeorganisaatiot, työntekijät; kehittämistä koskeva sparraus

b)Aloitusseminaari ja kohdennetut koulutukset (2 päivää) toimijoille

c)Asiakastyötä koskevan yhteiskehittämiskokeilun organisointi ja pilotoinnin käynnistäminen (moniammatillinen tilannearviointi ja sen dokumentointi sekä moniammatillinen verkostotyö, psykososiaalinen työote) menetelmien ja oppimiskäytäntöjen kehittämisen osalta

d)Asiakastyötä koskevaan yhteiskehittämiskokeiluun liittyvän käytäntötutkimuksen käynnistyminen

e)Yhteiskehittämisen tulosten arviointi ja palaute toimijoilta (syksy)

3.Väliraportointi (vuoden vaihde 2010-2011)

2011

Oppimis- ja kehittämisareena- mallin 2. vaihe: toteuttaminen ja arviointi (kevät, jatkuu syksy)

1. Asiakastyön yhteiskehittämisen kokeilu jatkuu

- a) Asiakastyön yhteiskehittämisen mallin ensimmäisen version testaus ja arviointi
- b) Asiakastyön yhteiskehittämisen mallin valmistuminen

2. Konsultaatiopalveluita (moniammatillinen tilannearviointi ja sen dokumentointi sekä moniammatillinen verkostotyö ja psykososiaalinen työote) koskevan kokeilun pilotoinnin organisointi ja käynnistäminen (alkaa kevät, jatkuu syksy, jolloin pääpaino tällä toiminnalla)

- a) Konsultaatiopalveluja ja asiantuntijavaihtoa koskevat neuvottelut ja toiminnan käynnistäminen
- b) Koulutuspäivät (2 päivää) toimijoille
- c) Moniammatillista työtä koskevan konsultaatiopalvelun rakentaminen
- d) Konsultaatiopalveluun liittyvän käytäntötutkimuksen käynnistyminen
- e) Keskisuomalaisen sosiaalialan asiantuntijavaihdon ja -pankin mallin rakentaminen
- f) Konsultaatiopalvelujen pilotoinnin arviointi ja palaute toimijoilta

3. Oppimis- ja kehittämisareena -mallin levittäminen ja juurruttaminen (syksy):

- a) Ensimmäinen neuvottelukierros maakunnan sosiaalialan toimijoiden kanssa
- b) Tiedotus sosiaali- ja terveysalan maakunnallisille toimijoille

4. Väliraportointi (vuoden vaihe 2011-2012)

2012

Oppimis- ja kehittämisareena- mallin 3. vaihe: mallin valmistuminen sekä sen levittäminen ja juurruttaminen

1. Asiakastyön yhteiskehittämisen mallin toteuttaminen jatkuu (kevät, syksy)

2. Konsultaatiopalveluja ja asiantuntijavaihtoa ja -pankin rakentamista koskeva pilotointi valmis (kevät)

3. Konsultointipalvelujen ja asiantuntijavaihtokokeilun ja tuotteiden rakentaminen (kevät, jatkuu syksy)

- a) Palvelutuotteiden tuotteistaminen sekä yhteistuottamista koskevat sopimukset

4. Palvelutuotteiden (moniammatillinen tilannearvio ja sen dokumentointi sekä verkostotyö, psykososiaalinen työ ja vertaiskonsultaatio) tuotteistaminen ja yhteistuottajuutta sekä mallin levittämistä koskevat sopimukset (syksy)

2013

Oppimis- ja kehittämisareena- mallin 3. vaihe: mallin valmistuminen sekä sen levittäminen ja juurruttaminen jatkuu

1. Oppimis- ja kehittämisareena- malli, joka sisältää asiakastyön yhteiskehittämisen sekä konsultaatiopalvelujen ja asiantuntijavaihdon ja -pankin sekä vertaistuen mallit, on valmis levitykseen (kevät)

- a) Päätösseminaari 1 pv
- b) Loppupalautteet ja arviointi
- c) Loppuraportointi
- d) Opas moniammatilliseen tilannearvio- ja verkostotyötyöskentelyyn

2. Keski-Suomen maakunnan sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenan mallin levittäminen ja juurruttaminen (kevät):

- a) Toinen neuvottelukierros maakunnan sosiaalialan toimijoiden kanssa
- b) Neuvottelu sosiaali- ja terveysalan maakunnallisille toimijoiden kanssa

9.2 Tiivistelmä Internetin tietopalvelua varten

Keski-Suomessa on tarve luoda toimiva sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen malli (Närhi 2010), joka mm. kehittää jo työelämässä olevien valmiuksia työelämän uusissa haasteissa.

Projektin tavoitteena on luoda moniammatillinen sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen areena, joka kokoaa yhteen sosiaalialan koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän toimijat. Areenan tehtävänä on toimia korkeatasoisena osaamisen, kehittämisen ja innovaatioiden työelämäympäristönä, jossa kehitetään sosiaalialan asiakastyön menetelmiä ja käytäntöjä. Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa sosiaalialan sosiaalityön ja palveluohjauksen sekä psykososiaalisten palvelujen kehittämistä. Areena-malli on uusi, koska vastaavaa yhtä laajaa yhteistyön mallia kunnan, ammattikorkeakoulun, yliopiston ja osaamiskeskuksen välillä ei ole muualla Suomessa toteutettu.

Projektin tulokset:

1. On rakennettu uudenlainen sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareena pysyvänä maakunnallisena yhteispalveluna
2. On luotu uusia sosiaalialan asiakastyön innovaatioita
3. Toimijoiden yhteistyö, asiantuntijuus ja ammatillinen työnjako on suunnitelmallista ja tehokasta
4. Mallia voidaan soveltaa muissa sosiaalialan toimintaympäristöissä ja hyvinvointialalla

Projektin vaikutukset:

1. Areenan avulla tuotetaan laadukkaampia sosiaalialan palveluja ja integroidaan koulutusta osaksi työelämää
2. Varmistetaan sosiaalialan työvoiman saatavuuden turvaaminen ja osaamisen kehittyminen luomalla sosiaalialan toimijoiden yhteiskehittämisen, systemaattisen asiantuntijavaihdon ja vertaistuen malli
3. Sosiaalialan työn profiloituminen lisääntyy ja alan vetovoimaisuus kasvaa hankkeen mahdollistamien uusien sosiaalialan palveluiden kehittämis- ja tuottamistapojen avulla.

Projektin tuotteet:

1. Sosiaalialan työelämän ja koulutuksen yhteistyön uusi oppimis- ja kehittämisareena ja toimintamalli
2. Sosiaalialan työelämä- ja käytäntölähtöisyyttä tukevat reflektiiviset ja kokemukselliset oppimiskäytännöt ja koulutusmateriaali (työelämän ja opetuksen vastavuoroisuus; työelämä osaksi opetusta ja opetus osaksi käytännön työelämän kehittämistä sekä ns. jatkuvan täydennyskoulutuksen idea)
3. Sosiaalialan työelämä- ja käytäntölähtöisyyttä tukevat palvelutuotteet (mm. moniammatillinen tilannearvio ja sen dokumentointi, moniammatillinen verkostotyö, psykososiaalinen työote)
4. Sosiaalialan työelämälähtöiseen tiedonmuodostukseen liittyvä käytäntötutkimus (työelämään integroitava käytäntötutkimus sekä opas moniammatilliseen tilannearvio- ja verkostotyötyöskentelyyn)
5. Tuotteistetut sosiaalialan erikoisosaamiseen liittyvät konsultointipalvelut (esim. moniammatilliset tilannearviot, moniammatillisen verkostotyön ja psykososiaalisen työotteen palvelut), työelämälähtöinen asiantuntijapankki sekä asiantuntijavaihdon ja vertaistuen malli
6. Sosiaalialan oppimis- ja kehittämisareenan hyvien käytäntöjen levittäminen Keski-Suomen maakunnan alueellisiin tarpeisiin ja myös valtakunnallisesti (koulutuspaketti).

10. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA, RAPORTOINTI JA TOIMINNAN ARVIOINTI

10.1 Miten projektin seurantatiedot kerätään?

Seurantatiedot kerätään keskitetysti projektin toteuttajan toimesta. Projektin henkilöstö toteuttaa projektin alussa seurantatietoihin tarvittavat alkukartoitukset ja tiedotuksen raportointikäytännöistä projektin osapuolille sekä huolehtii projektin tietojen kokoamisesta ja päivittämisestä.

Seurantatietojen kokoamisessa projektihenkilökunta tekee yhteistyötä osallistuvien organisaatioiden yhteyshenkilöiden kanssa. Seurantatietojen kerääminen ja raportointi toteutetaan rahoittajan ohjeiden mukaisesti. Ohjausryhmälle raportoidaan asiasta.

Projektin hallinnoija kerää puolivuositain rahoittajan vaatimalla tavalla seurantatiedot projektista ja tiedot toimitetaan koordinoitusti sähköiseen järjestelmään. Arviointityössä hyödynnetään AMKien käytössä olevia arvioinnin BSC-pohjaisia työkaluja ja aiemmin esitettyjä (kohta 7.4) mittareita. Arviointia suoritetaan sekä alueellisten tulosten että koko projektin tulosten osalta. Mittariston tulosten analysointia suoritetaan puolen vuoden välein. Arviointia tehdään projektin toteutumisesta koko hankkeen ajan, jotta pystytään tunnistamaan hyviä käytänteitä ja korjaamaan epäonnistumisia mahdollisimman pian. Projektissa kaikilta kohderyhmiltä kerätään kirjallinen palaute joka dokumentoidaan projekti loppuarviointia varten.

10.2 Miten projektin väli- ja loppuraportointi hoidetaan?

Projektipäällikkö kokoaa ja toimittaa projektin väli- ja loppuraportin. Osatoteuttajien osalta kukin taho hoitaa aineiston keruun sovitusti. Projektin ohjausryhmä käsittelee raportit kokouksissaan.

10.3 Miten projektin toimintaa arvioidaan?

Projektin arviointi tehdään toteuttajan käytäntöjen mukaisesti.

- seurantaraportit
 - väli- ja loppuraportit
 - projektin hallinnoijan arviointimenetelmät
- Projektin ulkoinen arviointi
- ohjausryhmätyöskentely

Projektin toimintaa arvioidaan realiaikaisesti (kuukausittain) toimenpiteiden toteuttajien taholla verkko-oppimisympäristössä huomioiden eri kohderyhmät. Arvioinnin välineinä on myös verkkopohjainen arviointilomake. Projekti huolehtii siitä, että kaikki itsearviointitoimenpiteet ovat rahoittajaviranomaisen antamien tarkempien ohjeiden mukaisia.

Työpaikkaohjaajista/käytännön työntekijöistä sekä oppilaitosten opetus- ja tutkimushenkilökunnasta koostuva verkosto toteuttavat jatkuvan arvioinnin (prosessiarviointi) ideaa. Palautetta käytetään

kehittämistyön, suunnittelun toteutuksen ja sisällöntuotannon pohjana. Kartoitukset, väli- ja loppuraportit ovat osa toiminnan arviointia ja kehittämistä. Myös ohjausryhmä osallistuu hankkeen arviointiin.

10.4 Miten projektin asiakaspalaute kerätään?

Projektihenkilökunta toteuttaa asiakaspalautteen keräämisen ja analysoinnin säännöllisin väliajoin. (haastattelut ja kyselylomakkeet, hyödynnetään kokemuksellisia mittareita)
Koulutusta ja projektin toimenpiteitä kehitetään ja mallinnetaan saadun palautteen perusteella.

11. TIEDOTUS JA HYVIEN KÄYTÄNTÖJEN LEVITTÄMINEN

11.1 Miten projektista tiedotetaan?

Projektin jatkuvasta toiminnasta tiedotetaan erillisen viestintäsuunnitelman mukaan projektin eri osapuolille ja asiakasryhmille, hankkeen hallinnointiorganisaation sisäisesti sekä muille sidosryhmille ja asiasta kiinnostuneille. Projektin alussa tiedotetaan projektista tarkemmin kunta-, kehittämis- ja hallintoorganisaatioiden edustajille, jotta heidän asiantuntemuksensa saadaan hyödynnettyä. Tämä tukee projektin pitkäkestoisten ja laadullisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Viestinnän keinoina ja kanavina ovat käytössä:

- neuvottelutilaisuudet ja muu henkilöviestintä
- toimijatahojen sisäiset ja ulkoiset palaverit
- koulutustilaisuudet
- ulkoiset ja sisäiset lehtiartikkelit ja projektitiedotteet
- seminaarit
- mediatiedotteet
- projektin esite
- sähköposti
- projektin www-sivut Jyväskylän ammattikorkeakoulun www-sivuilla
- yhteistyöorganisaatioiden www-sivut
- verkko-oppimisympäristön ja sosiaalisen median välineen kautta.

Kaikessa projektin tiedottamisessa noudatetaan EU:n viestintäohjeistusta.

11.2 Aikataulutettu suunnitelma hyvien käytäntöjen levittämisestä

Projektiosapuolten keskinäistä verkostoitumista ja tiedonvaihtoa edistetään koko projektin ajan. Projektihenkilöstö osallistuu aktiivisesti toimintaan alan verkostoissa ja tekee aktiivista yhteistyötä muiden projektien kanssa. Innovatiivisia yhteistyömalleja ja projektin tuloksia levitetään varsinkin projektin väliseminaarissa loppuvuonna 2010 ja 2011 sekä loppuseminaarissa keväällä 2013. Kohdeorganisaatioiden räätälöidystä toiminnasta syntyvä tieto ja työkalut pyritään jakamaan kaikkien mukana olevien käyttöön. Tätä edistävät myös yksittäiset koulutuspäivät. Koulutus jatkuu hankkeen loppuun asti. Projektitoiminnasta

Hakemusnumero: 704126 Projektitkoodi:
Projektin nimi: SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena - sosiaalialan pilo...

syntyneistä ja syntyvistä tutkimuksista tiedotetaan aktiivisesti projektin hallinnoijan kanavien kautta. Tämä kulminoituu vuosina 2012 ja 2013.

12. HALLINTOON LIITTYVÄT TOIMENPITEET PROJEKTIN PÄÄTTYTTYÄ

12.1 Miten on järjestetty projektin asiakirjojen ja kirjanpitoaineiston säilytys ja arkistointi?

Projektin asiakirjat ja kirjanpitoaineisto säilytetään Jyväskylän ammattikorkeakoulun taloushallinnon arkistointitiloissa.

13. KUSTANNUSARVION TIIVISTELMÄ (täydellinen kustannusarvio taustalomakkeissa)

13. A Toteuttajan projektikirjanpitoon tulevat kustannukset

Arvonlisävero jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Ilmoitettaviin kustannuksiin sisältyy alv.

	2010 - 2013 yhteensä
1. Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 500
2. Henkilöstökustannukset	345 540
3. Palvelujen ostot	9 000
4. Matkakustannukset	4 200
5. Muut kustannukset	44 550
6. Välilliset kustannukset	5 900
Yhteensä	414 690
7. Arvonlisävero	

13. B Erikseen raportoitavat kustannukset, joihin ei myönnetä rahoitusta

	2010 - 2013 yhteensä
8. Kuntasektori	0
9. Muu julkinen sektori	0
10. Yksityinen sektori	0
Yhteensä	0

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ

	2010 - 2013 yhteensä
Yhteensä	414 690

14. RAHOITUSSUUNNITELMAN TIIVISTELMÄ (täydellinen rahoitussuunnitelma taustalomakkeissa)

14. A Rahoitus toteuttajan maksamiin kustannuksiin

Toteuttajan projektikirjanpitoon tulevat rahoituserät

	2010 - 2013 yhteensä
1. Haettava ESR- ja valtion rahoitus	315 165
2. Kuntien rahoitus	78 791
3. Muu julkinen rahoitus	20 734
4. Yksityinen rahoitus	0
5. Projektin tulot	0
Yhteensä	414 690

14. B Erikseen raportoitavat muiden tahojen rahoitusosuudet, joihin ei myönnetä ESR:n tai valtion rahoitusta

	2010 - 2013 yhteensä
6. Kuntien rahoitus	0
7. Muu julkinen rahoitus	0
8. Yksityinen rahoitus	0
Yhteensä	0

RAHOITUS YHTEENSÄ

	2010 - 2013 yhteensä
Yhteensä	414 690

15. MUUN KUIN TÄLLÄ HAKEMUKSELLA HAETUN ESR:N JA VALTION RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMINEN

15.1 Onko rahoitussuunnitelmassa esitetyistä muun julkisen rahoituksen, kuntarahoituksen ja yksityisen rahoituksen osuuksista olemassa sitovia sopimuksia tai aiesopimuksia?

Kuntarahoitus: (aiesopimukset liitteessä)

Jyväskylän kaupunki 62203 euroa

ja

Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy 16588 euroa

Muu julkinen rahoitus:

Jyväskylän yliopisto 16588 euroa

ja

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus 4146 euroa

Kyseisten organisaatioiden kanssa käydään tarkemmat neuvottelut ja tehdään yhteistyösopimukset kuntarahoituksesta sekä muusta julkisesta rahoituksesta myönteisen rahoituspäätöksen tultua.

15.2 Onko projektiin haettu rahoitusta erillisellä hakemuksella muilta rahoittajilta? Mistä ja milloin rahoitusta on haettu? Paljonko rahoitusta on myönnetty?

Ei ole.

15.3 De minimis -sääntöselvitys

Hanke ei ole de minimis- hanke.

16. LIITTEET

16.1 Pakolliset liitteet

Liite	toimittamatta	paperilla	sähköisenä
Kaupparekisteriote	☐	☐	☒
Verovelkatodistus	☐	☐	☒

16.2 Muut hakijan omat liitteet

Liite	paperilla	sähköisenä
Jyväskylän kaupungin aiesopimus	☒	☐
Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen sosiaalityön yksikön aiesopimus	☒	☐
Jyväskylän yliopiston psykologian laitoksen aiesopimus	☒	☐
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen aiesopimus	☒	☐

HAKEMUKSEN KÄSITTELYN EHDOT

Hakija suostuu siihen, että tämä hakemus voidaan siirtää tai jäljentää valtion- ja aluekehitysviranomaisille sekä kaikille rahoitussuunnitelmassa ilmoitetuille tahoille ja asiantuntijalausannon antamista varten muullekin tarpeelliselle taholle.

Hakija on tutustunut tähän hakemuslomakkeeseen olennaisesti liittyvään täyttöohjeeseen ja noudattanut siinä annettua ohjeistusta hakemuslomaketta täyttäessään. Hakija tietää, että tuen myöntämisen ehdot saattavat muuttua rahoitushakemuksen vireille tulon, rahoituspäätöksen ja projektin mahdollisen aloittamisen jälkeen ja ettei valtio vastaa siitä mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Hakemuksen allekirjoittaja vakuuttaa, että hakemuksessa mainitut henkilöt ovat kirjallisesti suostuneet tässä hakemuksessa esiintyvien tietojen rekisteröimiseen rakennerahasto-ohjelmien seurannan tietojärjestelmiin henkilötietolain (523/1999) mukaisesti. Hakija vakuuttaa, että hakemuksessa on ilmoitettu tätä projektia koskevat muut rahoitushakemukset ja/tai -päätökset. Hakija sitoutuu toteuttamaan projektin tässä hakemuksessa ilmoittamiensa tietojen mukaisesti ja vakuuttaa nämä tiedot oikeiksi.

Hakija sitoutuu noudattamaan ESR-toimintaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä sekä rahoittajan asettamia erityisiä ehtoja ja toimintaa koskevia ohjeita. Hakija sitoutuu pitämään sellaista kirjanpitoa, josta käy selvästi ilmi ESR-projektista aiheutuneet kustannukset sekä toimittamaan rahoittajalle seuranta- ja raportointitietoja sekä luovuttamaan tietoja ulkopuolisille evaluaattoreille.

Hakija on tietoinen siitä, että asiakirjoihin, jotka ovat viranomaisen hallussa noudatetaan lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999).

Komission asetuksen (EY) N:o 1828/2006 6 artiklan mukaisesti hallintoviranomaisen on tiedotettava tuensaajille, että rahoituksen hyväksyminen merkitsee myös sen hyväksymistä, että heidät mainitaan 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti julkaistussa tuensaajien luettelossa, jossa julkaistaan sähköisesti tai muulla tavalla luettelo tuensaajista, toimien nimistä ja toimille osoitetun julkisen rahoituksen määrästä. Julkistaminen ei koske toimiiin osallistuvien nimiä. Allekirjoituksellaan hakija hyväksyy tiedottamisen.

Päiväys ja hakijaorganisaation allekirjoitus

5.2.2010

Jussi Halttunen

Toimitusjohtaja

Hakemusnumero: 704126 Projekti- ja kehittämisen osasto
 Projektiin nimi: SARANA - Työllänsäilyksen ja kehittämisen osasto - sosiaalialan pila...

13. KUSTANNUSARVIO

13.A TOTEUTTAJAN PROJEKTIKIRJANPITOON TULEVAT KUSTANNUKSET

Arvonlisävero jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Ilmoitettaviin kustannuksiin sisältyy alv.

13.A.1 Aineet, tarvikkeet ja tavarat (vain aineelliset pienhankinnat)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
JAMK, Toimistotarvikkeet, kopiointi, puhelin, kokous ym.	850	1 133	1 133	284	3 400
JKL, Toimistotarvikkeet, kopiointi, puhelin, kokous ym.	225	300	300	75	900
JY, Toimistotarvikkeet, kopiointi, puhelin, kokous ym.	225	300	300	75	900
KOSKE, Toimistotarvikkeet, kopiointi, puhelin, kokous ym.	75	100	100	25	300
Yhteensä	1 375	1 833	1 833	459	5 500

13.A.2 Henkilöstökustannukset (palkat, palkkiot, lomapalkat, eläkevakuutus-, tel-, sotu-, ym. pakolliset henkilövakuutusmaksut jne.)

Kokoaikainen / osa-aikainen	Henkilötyö	Tehtävät	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
36	JAMK, projektipäällikkö		44 590	59 453	59 453	14 864	178 360
3	JAMK, lehtori		2 730	5 460	5 460	2 730	16 380
7	JAMK, projektisihteeri		2 600	6 500	6 500	2 600	18 200
6	JKL, perhetyöntekijä (lastensuojelu)		2 990	5 980	5 980	2 990	17 940
6	JKL, palveluohjaaja (aikuissosiaalityö)		2 990	5 980	5 980	2 990	17 940
6	JKL, psykologi		3 770	7 540	7 540	3 770	22 620
6	JKL, sosiaalityöntekijä (lastensuojelu)		3 250	6 500	6 500	3 250	19 500
6	JKL, sosiaalityöntekijä (aikuissosiaalityö)		3 250	6 500	6 500	3 250	19 500
3	JY, lehtori (psykologia)		2 600	5 200	5 200	2 600	15 600
3	JY, lehtori (sosiaalityö)		2 275	4 550	4 550	2 275	13 650
3	KOSKE, suunnittelija		975	1 950	1 950	975	5 850
85			72 020	115 613	115 613	42 294	345 540

13.A.3 Palvelujen ostot (ulkopuolisilta palveluntuottajilta ostettavat palvelut)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Painatus, käännöstyöt	200	500	500	300	1 500
Työpöytäkaohjaajien koulutuspäivät	200	500	500	300	1 500
Asiantuntijapalvelut (koulutuspäivät)	1 000	2 000	2 000	1 000	6 000
Yhteensä	1 400	3 000	3 000	1 600	9 000

v. 01/09

Tulosiirtä 5.2.2010 9:01:57

EURA 2007 -JÄRJESTELMÄ

1/5

Hakemusnumero: 704126 Projektkoodi:
 Projektiin nimi: SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisaareen - sosiaalilan pila...

13.A. 4 Matkakustannukset (koti- ja ulkomaan matka- ja majoituskustannukset)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
JAMK, matkakustannukset	300	500	500	200	1 500
JKL, matkakustannukset	100	200	200	100	600
JY, matkakustannukset	300	500	500	200	1 500
KOSKE, matkakustannukset	100	200	200	100	600
Yhteensä	800	1 400	1 400	600	4 200

13.A. 5 Muut kustannukset (tila-, laitevuokrat, poistot sekä kustannukset joita ei kirjata muille kustannusluokille)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Tiedotus ja markkinointi	500	250	500	250	1 500
JAMK, kannettava, kämykkä	2 000	500	0	0	2 500
JAMK, tilavuokrat	1 837	2 450	2 500	613	7 400
JKL, tilavuokrat	6 050	9 050	9 050	3 000	27 150
Koulutus-, kokous- ja seminaaritulojen vuokrat	424	1 500	1 576	1 000	4 500
Kohtuulliset tarjoilukulut kokouksissa ja seminaareissa	300	500	500	200	1 500
Yhteensä	11 111	14 250	14 126	5 063	44 550

13.A. 6 Väilliset kustannukset (hakijaorganisaatiolle projektiin toteuttamisesta aiheutuvat väilliset kustannukset yksilöitynä)

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
JAMK, yleiskustannukset	1 475	1 967	1 967	491	5 900
Yhteensä	1 475	1 967	1 967	491	5 900

Yhteensä

Toteuttajan projektilinjanpitoon tulevat kustannukset

1. - 6. Yhteensä	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
	88 181	138 063	137 939	50 507	414 690

13.A. 7 Arvonlisävero (mikäli kustannukset kohdissa 1 - 6 on ilmoitettu verottomina, ilmoitetaan alv:n määrä)

Arvonlisävero	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Yhteensä					

Hakemusnumero: 704126 Projektitkoodi:
 Projektiin nimi: SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena - sosiaalialan pila...

13.B ERIKSEEN RAPORTOITAVAT KUSTANNUKSET, JOIHIN EI MYÖNNETÄ RAHOITUSTA

13.B. 8 Kuntasektori

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Osoittajien palkkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Osoittajien matkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Talkootyö ja muut luontoisuoritukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

13.B. 9 Muu julkinen sektori

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Osoittajien palkkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Osoittajien matkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Talkootyö ja muut luontoisuoritukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

13.B. 10 Yksityinen sektori

Kustannus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Osoittajien palkkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Osoittajien matkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Talkootyö ja muut luontoisuoritukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

13. B YHTEENSÄ

Eriksen raportoitavat kustannukset	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
8. - 10. Yhteensä	0	0	0	0	0

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ

KUSTANNUSARVIO YHTEENSÄ

Kustannukset yhteensä	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
13. A + 13. B Yhteensä	88 181	138 063	137 939	50 507	414 690

Hakenumero: 704126 Projekti- ja
 Projekti nimi: SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena - sosiaalialan pilotti

14. RAHOITUSUUNNITELMA

14.A RAHOITUS TOTEUTTAJAN MAKSAMIIN KUSTANNUKSIIN

Toteuttajan projektin jänpitoon tulevat rahoituserät

14.A. 1 Haettava ESR- ja valtion rahoitus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Haettava ESR- ja valtion rahoitus	67 017	104 928	104 835	38 385	315 165
Yhteensä					

14.A. 2 Kuntien rahoitus

Kuntien rahoitus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Kuntien maksamat osallistumismaksut	0	0	0	0	0
Muu kuntien rahoitus	16 697	26 197	26 121	9 776	78 791
Yhteensä	16 697	26 197	26 121	9 776	78 791

14.A. 3 Muu julkinen rahoitus

Muu julkinen rahoitus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Muu julkinen rahoitus	4 467	6 938	6 983	2 346	20 734
Yhteensä	4 467	6 938	6 983	2 346	20 734

14.A. 4 Yksityinen rahoitus

Yksityinen rahoitus	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Yksityisten maksamat osallistumismaksut	0	0	0	0	0
Muu yksityinen rahoitus	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

14.A. 5 Projektin tulot

Projektin tulot	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Projektin tulot	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

14. A YHTEENSÄ

Rahoitus toteuttajan maksamiin kustannuksiin	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
1. - 5. Yhteensä	88 181	138 063	137 939	50 507	414 690

Hakemusnumero: 704126 Projektkoodi:
 Projektiin nimi: SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena - sosiaalialan pilo...

14.B ERIKSEEN RAPORTOITAVAT MUIDEN TAHOJEN RAHOITUSOSUUDET, JOIHIN EI MYÖNNETÄ ESR:N TAI VALTION RAHOITUSTA

14.B. 6 Kuntien rahoitus

	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Kuntien rahoitus					
Osallistujien palkkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Osallistujien matkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Talkootyö ja muut luontoissuoritukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

14.B. 7 Muu julkinen rahoitus

	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Muu julkinen rahoitus					
Osallistujien palkkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Osallistujien matkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Talkootyö ja muut luontoissuoritukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

14.B. 8 Yksityinen rahoitus

	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Yksityinen rahoitus					
Osallistujien palkkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Osallistujien matkakustannukset koulutusajalta	0	0	0	0	0
Talkootyö ja muut luontoissuoritukset	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0

14. B YHTEENSÄ

Erikseen raportoitavat rahoituserät	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
6. - 8. Yhteensä	0	0	0	0	0

**RAHOITUS YHTEENSÄ
 RAHOITUSSUUNNITELMA YHTEENSÄ**

Rahoitus yhteensä	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
14. A + 14. B Yhteensä	88 181	138 063	137 939	50 507	414 690

LIITE 2. Oppimisklinikkatoiminnan työntekijäresurssit kokeiluvaiheessa

Taulukko 1. Käytännön opettajien (Jyväskylän kaupunki) tehtävät ja ajankäyttö asiakastyön yhteiskehittämisessä (8 viikon intensiiviklinikka; opiskelijoita yhteensä 15; 5 sosionomi, 5 sosiaalityön ja 5 psykologian opiskelijaa)

Tehtävä	Aika yhteensä	lastensos-työnt.	lastens.perhe-työnt.	aikuis-sos-työnt	aikuis-po.	psy-ko-logi
Opiskelijoiden valikointi	8 h x 5 työnt.= 40h	8 h	8 h	8 h	8 h	8 h
Yhteinen alku -seminaari/työpaja	16 h x 5 työnt.= 80 h	16	16	16	16	16
Opiskelijoiden tutustuminen psykos. yksikköön ja sosiaaliasemiin	4 h x 5 työnt.= 20h	4	4	4	4	4
Tilannearvio-orientaatio	8 h x 5 työnt.= 40 h	8	8	8	8	8
Käytännön ohjaajan työn havainnointia	5 opisk.tiimiä x 2 h x 5 työnt. = 50 h	10	10	10	10	10
Tilannearviotyöskentely (käytännön opettaja käytettävissä)	5 opisk. tiimiä x 2 h x 2 asiak.tap. x 5 työnt. = 100 h	20	20	20	20	20
Työskentelyn jälkeinen keskustelu ja arviointi	5 opisk. tiimiä x 2 h x 2 asiak. tap. x 5 työnt. = 100 h	20	20	20	20	20
Loppuseminaari	8h x 5 työnt.= 40 h	8	8	8	8	8
Henkilökohtainen asiakasohjaus opiskelijalle itsenäistä asiakastyötä varten	15 opisk. x 2 h x 6 viikkoa =180 h	5 sostyö opisk x 2 h x 3 viikkoa=	5 sosio-nomi opisk x 2 h x 3 viikkoa=	5 sostyö opisk x 2 h x 3 viikkoa=	5 sosio-nomi opisk x 2 h x 3 viik-	5 psyk opisk x 2 h x 6 viik-

		30 h	30 h	30 h	koa= 30 h	koa= 60 h
YHTEENSÄ	650	124	124	124	124	154

Yhteensä noin 650 tunnin työpanos ja yksittäisellä työntekijällä noin 124 tunnin työpanos. Tähän lisätään 10 tuntia opetuksen suunnittelua sekä 6 tuntia käytännön opetuksen käytännön järjestelyä. Näin työpanokseksi yhteensä tulee 140 tuntia/37 työviikkotunnilla= 3,7 vko/työntekijä/8 viikon aikana eli kullakin työntekijällä noin puolipäiväinen työpanos 8 viikon aikana. Näitä 8 viikon intensiivijaksoja järjestetään kaksi kertaa vuodessa (kevät ja syksy). **Kunkin työntekijän työpanos kaiken kaikkiaan kaksi kk/vuosi.**

Taulukko 2. Oppilaitosten (JAMK ja JY) lehtorien tehtävät ja ajankäyttö asiakastyön yhteiskehittämisessä (8 viikon intensiiviklinikka; opiskelijoita yhteensä 15; 5 sosionomi, 5 sosiaalityö, 5 psykologian opiskelijaa)

Tehtävä	Aika yhteensä	JAMK lehtori	JY, lehtori (sosiaalityö)	JY, lehtori (psykologia)
Opiskelijoiden valikointi	8 h x 3 työnt.= 24 h	8 h	8 h	8 h
Yhteinen alku -seminaari/työpaja	16 h x 3 työnt.= 48 h	16	16	16
Työskentelyn jälkeinen keskustelu ja arviointi	5 opisk.tiimiä x 2 h x 2 asiakas- tap.x 3 opettajaa = 60 h	20	20	20
Loppuseminaariraporttien ohjaus	5 opisk.tiimiä x 4 h x 3työnt.= 60 h	20	20	20
Loppuseminaari	16 h x 3 työnt. = 48 h	16	16	16
YHTEENSÄ	240	80	80	80

Yhteensä 240 tunnin työpanos ja yksittäisellä lehtorilla 80 tunnin työpanos. 80 tuntia/37 työviikkotunnilla= noin 2,2 vko /yhden työntekijän panos 8 viikon aikana. Näitä 8 viikon intensiivijaksoja järjestetään kaksi kertaa (kevät ja syksy) vuodessa. **Kunkin lehtorin työpanos kaiken kaikkiaan noin yksi kk/vuosi.**

Hankkeen muut henkilöstöresurssit kokeiluvaiheessa:

Projektipäällikkö kokopäiväinen (12 kk/v)

Tehtävät:

- vastata kokonaisuutena hankkeen toteutumisesta, hallinnosta ja arvioinnista hankkeen ohjausryhmälle
- hankkeen koordinaatio sekä sisällöntuotanto ja –ohjaus toimintasuunnitelman mukaisesti
- tiedottaminen ja yhteydenpito rahoittajalle, ohjausryhmälle, yhteistyötaidoille ja sidosryhmille
- huolehtia hankkeen tiedonkeruusta, dokumentoinnista ja arkistoinnista

Projektisihteeri (3kk/v)

Tehtävät:

- talous- ja hankehallinto

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Käyntiosoite

Matarankatu 4, 1. kerros, Jyväskylä

Postiosoite

PL 35 (ToA), 40014 Jyväskylän yliopisto

www.koskeverkko.fi